

kal sujják
dófizetés
szítanak

s 30. Az Epo
t a belügym
égen az agi
épet, hogy ne
llemetlenkedni
ásrészt népsze
tjuknak sze
n, a volt kor
amtitkára is

rtanács szigo
elni a bűnös
nti, hogy több
ezett a pénz
perceptorok
etést az adó
alék megfize
miniszter meg
az adminisz
anaszok meg

missziója
s 30. Az Ade
fárgyalásaival
llett, hogy a
li banknak a
gy Auboin
áció nincs ve
fenn kell és
államkincstár
d, de ez nem
zedelmét, ha
ménye, amik
i megtörtén

rányuló intéz
nak és gabo
nem jön ele
Mindamellét
és után meg
g ebben az

el nem hasz
os feltételek
mezőgazdasá
ználni, a töb
tárgyalások
történt.

tebbet
nt tavaly
ius 30. Az
int 1932 má
latt a regát
3 váltót óva
ej értékben.
őszaka alatt
ők száma és
z értéke. A
a javulás,
megyémvü
nénye.

ar
szombati
llen
ius 30. Fi
Párt elnöke
tt át Gusti
tek a szomi
szólag. A mi
hány napon
rdést és ha
en valószínű
k ezt a kér

ek nem fizet
zó követelé
A newyorki
ügyfeleiket,
ankráta csök
incsenek ab
szóló köve
esenek.
Lapkidő Rt.
ada Baron L.
Telefón 9-77.

Taxa postalá
plátie in num.
No. 224.716 929.
Szerkesztőség
és kiadóhiva
tal: Cluj-Ko
lozsvár, Stra
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefón: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik
keink utánnyomását csak a for
rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő
szerkesztő dr. Marton Ernő. Fele
lős szerkesztő Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.
Szombat, 1932. júl. 2.
3992. ÉV
SZIVAN 28.
XV. ÉV.
147. SZÁM

cuza és Brediceanu

Hogy miért került ez a két név egy
más mellé?

Persze, hogy sehogy sem illenek össze.
Mert Cuza az Cuza, Brediceanu Caius
pedig egyike a legszimpatikusabb és leg
derekabb román diplomatáknak, Románia
bécsi követe, akit vétek még egy napon
is együtt emlegetni Cuzával.

Egészen rendkívüli dolognak kellett tör
tennie ahhoz, hogy ez a két név mégis
egymás mellé került.

Brediceanu Caiust súlyosan inzultálták
Bécsben Cuza osztrák legényei.

A bécsi horogkeresztesek, Akikkel Cuza
paktumot kötött. Es akiknek a paktum
után első dolguk volt elverni Románia
tiszteletreméltó bécsi követét.

Cuza biztosan nem fogja feladni a kam
pókeresztesekkel való barátságát egy
ilyen kis inzultusért.

De a bukaresti kormány ebből az alka
lomból megtaníthatná egy kis mőresre
saját cuzistáit.

A náció filmpolitikája

Ez is az új német kurzus egyik hajtása.
A Reichrathban javaslatot terjesztettek be
külföldi mozgóképek előadásának a ki
kiesztéséről. Azt akarja a törvény
javaslat, hogy a németnyelvű filmeket
csak akkor lehessen Németországban ve
lteni, ha a darab vezetői, közöttük az
ugynevezett producer birodalmi német. Ez
azt is Ausztria sem kívánja.

Nem furcsább ez a javaslat a nációk sok
egyéb ugynevezett elgondolásánál. Berlin
ben ugyanis jól felszerelt filmgyárak
működnek. A gyáros, a munkás, a színész,
a statisza, a papírművész, a tervezője
és építője, az operátor mind német. A
szerzők, rendezők, a producer esetleg nem
az. Esetleg. Mert a gyáros és a vállal
kozó olyan darabokba fektetheti a tőké
jét, amelyek kilátást nyújtanak a pénz
visszajövetelére és azontúl a haszonra is.
Ha erre nincs kilátás, mert a darab, mert
a rendező, mert a producer nem alkalm
osok a vállalkozó legfőbb szempontjának
érvényesítésére, akkor a német színész
nem állhat, a statisza, a tervező, az
operátor fölkapott állal futkoshat. Vagyis
a náció a művészet terén is ilyen konstru
ktív. A zsidókat még nem zavarhatják ki
az országból, de a tehetségeket megfoszt
ják a kenyerrüktől. Válogatás és német
származásra való tekintet nélkül.

Visszafojtott lélegzettel

A leszerelési és jóvátételi konferenciák
nagyjelentőségű eseményei is eltörpül
nek pillanatnyilag ama események mel
lett, melyek Németországban játszódnak
le.

Európa szívében, a nagy német biro
dalomban immár nemcsak veszélye, hanem
fénye is fennáll annak, hogy a szemben
álló osztályok és pártok ne alkotmányos
eszközökkel, hanem a polgárháboru esz
közeivel vívják meg a harcot a hatalom
ért.

Mindenki, aki a közeljövő alakulását
érdeklődéssel és egyben aggodalommal
szemléli, kettőzött figyelemmel és visz
szafojtott lélegzettel figyeli a Németor
szágban lejátszódo eseményeket.

A strucc hátán szerepére vállalko
zik az, aki a németországi események
jelentőségét, veszélyes kilátásait és for
radalmi tüneteit aláértékelné igyekezne.

Ami ma Németországban történik, az
nemcsak Németországra nézve sorsdöntő
jelentőségű, hanem egész Európára néz
ve is.

Németország ugyanis Európa szíve.
Gazdasági és szociális súlyánál fogva
arra hivatott, hogy történelmi esemé
nyekkel az összes európai, de sőt az Eu
rópán túli országok politikai, társadalmi
és gazdasági viszonyait befolyásolja. ...
Naivítás volna tehát azt képzelné,

Magyarországot is meghívták Lausanneba

A németek tiltakoznak az ellen, hogy a jóvátételek törlését a hadiadósságok elengedésétől tegyék függővé

Németország elvben nem zárkózik el a zárófizetéstől, de csak két milliárdot hajlandó fizetni. Legkésőbb vasárnapra elkészül a hatos pénzügyi bizottság jelentése

Lausanne, július 1. Herriot tegnap
újabb tárgyalást folytatott von Papennel
s ennek befejezése után a pénzügyi kér
désekkal foglalkozó bizottság tartott
ülést. A párizsi Havas távirati iroda ér
tesülései szerint a hatos bizottság a teg
nap 11 óráig egyhangulag a következők
ben állapodott meg:

- 1. Törlik a jóvátételeket, de csak azzal a feltétellel, hogy az európai adóállamok
kal szemben az Egyesült Államok is tör
lik hadiadóssági követeléseiket.
- 2. Németország haladéktalanul átad 7
milliárd aranymárka értékűen kincstár
jegyeket a bázeli Nemzetközi Fizetések
Bankja kezelésébe. E papírok csak akkor
fognak kamatot hozni, amikor már Né
metország visszanyerte fizetőképességét.

Német részről a francia távirati iroda
értesítésével kapcsolatban hangoztatják,
hogy elvben nem zárkózik el egy záró
fizetéstől, de ennek összege nem halad
hatja meg a kétmilliárdot.

A németek tiltakoznak az ellen, hogy a jóvátételek törlését a hadiadósságok elengedésétől tegyék függővé.

A konferencia delegációinak körében
elterjedt hírek szerint a tanácskozások
középpontjába rövidesen egy tervezet ke
rül, amely végkifejletében általános kor
mányközi adósságrendezés alapját képez
heti és pedig olyan formában, hogy a
várható bevételek legnagyobb része az
Egyesült Államoknak jutna.

Remélik, hogy az európai államok
egységfrontja meg fogja győzni az
amerikai közvéleményt, a törvényho
zást és a kormányt arról, hogy a hadi
adósságok kérdésének megoldása so
káig nem várhat magára anélkül,
hogy ez tovább ne mérgezné a világ
gazdaság szervezetét.

Az európai újjáépítési alap tekintetében
megállapodást létesítettek a hitelező
hatalmak és Németország. Ebbe az alap

hogy egy jobb, vagy baloldali szociális
forradalom esetén az európai bel- és
külpolitikai viszonyokban egyidejűleg
nem fog beállni ugyancsak mélyreható
változás.

Egy sikeres baloldali szociális forra
dalom esetén nemcsak a németországi,
hanem az egész világkapitalizmus olyan
sebeket kapna, amelyekből nehéz volna
feltápszkodni.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy
egy hitlerista forradalom esetén ugyan
csak ne következne be mélyreható vál
tozások ugy Németország, mint egész
Európa szociális és gazdasági struktúrá
jában.

E pillanatban az erőviszonyok pontos
áttekintése lehetetlennek tűnik fel. Né
metország határain belül ugyanis egy
szerre két fronton is folyik a küzdelem.
A szociálisták és kommunisták szociális,
a délnémet államok polgári kormányai

ba egymilliárdot a németek azonnal be
fizetnének, két további milliárdot pedig
akkor, ha a hitelező országok kormányai
a hadiadósságok kérdésében már meg
egyeztek Amerikával.

A fentiekkel kapcsolatban jelentik, hogy
a hatos pénzügyi bizottság ülése éjjel
után ért véget. A németek által fizetendő
átalányösszeg tekintetében még nem jött
létre végleges döntés. A bizottság mai ülés
én Schwerin Csoxrhig német birodalmi
pénzügyminiszter kifejtette az általány
összeg nagysága felől a birodalmi kor
mány részéről a hatos bizottság fel
adatát.

A Petit Parisien egyidejű jelentése sze
rint Macdonald szorgos munkára készíti
a lausannei konferencia hatos bizott
ságát.

**amelynek jelentése legkésőbb vasár
napra elkészül s a konferencia hétfőn
vagy kedden befejezhető tanácskozá
sait.**

A delegációk körében Lausanneban a jó
vátételi értekezlet első szakaszának be
fejezőjével politikai jellegű közös nyilat
kozati nyilvánossághozatalat várják.

Egyébként Neville Chamberlain angol
kincstári kancellárt, aki már utban volt
Lausanneból vissza Angliába, Macdonald
visszatáviratozta Lausanneba, mert je
lenlétének újból szüksége mutatkozik.
Chamberlain megszakította utját s vissza
tért Svájcba.

Budapest, július 1. Lord Chilston buda
pesti angol követ tegnap megjelent a
magyar külügyminisztériumban s közölte,
hogy Macdonald a lausannei konferencia
hat hatalma nevében meghívja Magyar
országot az értekezletre s kéri, hogy dele
gátusait mihamarabb küldje ki Lausan
neba. A magyar kormány örömmel fog
eleget tenni a meghívásnak. Valkó ma
gyar külügyminiszter s esetleg Károlyi
Gyula gróf, valamint Korányi Frigyes
báró magyar pénzügyminiszter fognak ki
utazni a konferenciára.

pedig vallási és nemzeti vonalakon viv
ják a harcot — egyrészt a hitlerista ter
ror, másrészt a Papan-kormány diktató
rikus törekvései ellen.

Hogy a harc frontja milyen széles ter
ületekre fog kiterjedni, az természetesen
nemcsak kimondottan a belső né
met erőviszonyoktól, hanem attól is függ,
hogy a Lausanneban és Genfben tanács
kozó nemzetközi konferenciák milyen
eredményekkel, illetőleg eredménytelen
ségekkal fognak járni.

Attól függ, hogy vajjon a kapitaliz
musban van-e még annyi kezdeményező
szellem és regenerálódó erő, hogy az
utolsó pillanatban, mielőtt a szociális
forradalom hullámai feje fölé csapnak,
ura tud-e maradni a helyzetnek s meg
tudja-e szabadítani — gazdasági és szo
ciális téren — Európa népeit, főleg pe
dig Németországot attól a pszichózistól,
amelyet a világválság zudított a világra.

VILAG TÖKRÉ

A zsidó bűnök

Walter Goetz professzor, titkos taná
csos, a lipcei egyetem neves történésze
Drezdában az Antiszemitizmus Leküzdé
sére Alakult Egyesület meghívására elő
adást tartott a történelmi antiszemitizmus
ról. A Nyugat — Goetz szerint — a tizen
harmadik századig nem ismerte sem a
zsidógyűlöletet sem a zsidóüldözést. Csak
a kereszties hadjárat során irányították
a népharagot a zsidók ellen, akik azóta
bűnbakjai minden katasztrófának. első
sorban a „fekete halálnak”, amely 1348
ban irtóztos pusztítást végzett, termé
zetesen a zsidók között is. A modern
antiszemitizmus, amelynek már nem volt
vallási alapja, Németországban az elmúlt
század hetvenes éveiben bukkant fel és
első politikai zászlóhordozója Adolf
Stoecker udvari prédikátor volt. Indítékot
az antiszemitizmusra az a krízis adott,
amely a német közgazdasági élet rendszer
telen grühdolási után jelentkezett. E
grühdolásokban a nép széles rétegei, fő
leg a polgárság elvesztette befektetett
tőkéjét és minthogy a grühdolók között a
leglényesebb reklámja a zsidók éltek,
könnyű volt a krízis ódiúmat általánosí
tani a zsidóságra. Stoecker, aki a kispol
gárok pártját, a „Keresztényszocialista
Munkáspártot” alapította, a zsidóknak a
gazdasági életből való kikapcsolását ja
vasolta. A mozgalomnak meg kellett buk
nia, nemcsak Stoecker sorsa miatt, akit
Bismarck meggyűlölt és a császár elejt
tett, hanem belső okok miatt is. Demag
ógiával és antiszemitizmussal ugyanis nem
lehet megoldani a szociális kérdést.

A háboru végéig a politikailag jelenték
telen antiszemitizmust leszámítva, a zsi
dóság nyugodtan fejlődhetett Német
országban. A háboru szerencsétlen kime
netelete azonban a német népet fogékony
ná tette az antiszemita bűnbak iránt.
Százazreket kergetett a hazai és gazda
sági szerencsétlenség az antiszemitizmus
érvésvilágába. Megszegényítően nagy ki
adást érthettek el a „Zion bölcséről” írott
badarságok és egy ideálisan gondolkodó
ifjúság olyan téveszmék áldozata, amik
felett egykor mosolyogni fog. Mert most
éppugy, mint egykor, az antiszemitizmus
zátonyra fog jutni egy konstruktív esz
me hiánya miatt. Sem nemzeti, sem gaz
dasági, még kevésbé szociális kérdéseket
nem lehet megoldani vele. Minden föl
dülésnek feltétele egy nagy és erkölcsös
szellem és olyan férfiak, akik hordozói
ennek a szellemnek.
Eddig Goetz professzor.

Az antiszemitizmus természetrajzához
tartozik, hogy a zsidót uszorásnak bélyeg
zik és tőle származtatják az igazságtalan
t, tehát lázító kamatuzsorát is. Alapja
ennek a vádnak Mózes ötödik könyvének
egy rendelkezése: „A testvéredtől ne végy
kamatot... Az idegentől vehetsz kama
tot”. Így kiszakítva az összefüggésekből,
kitépve a korból, amelyben ez a rendel
kezés származott, a bibliai vers valóban
nagyon alkalmas az antiszemita agitá
cióra.

A bibliai rendelkezésről Guttman Mi
hály egyik legutóbbi művében ezeket írja:
„Mindenekelőtt ki kell emelnünk, hogy
a Bibliában nincs szó uszoráról, csak
„tisztas kamatról”. A Biblia és a zsidó
etikusok az elsők, akik nem tettek külön
bséget a két fajta haszon között, mert az
ő jogi érzékük szerint minden kamat, a
legkisebb is, erkölcstelen uszora. Magát
a törvényt pedig épp megfordítva kell
értelmezni, mint ahogyan azt a zsidófaló
tudósok és demagógok beállítják: Milyen
páratlanul nemes etikát követel meg a
Biblia: „Ha a testvéred elszegényedik és
kinyújtja kezét, karold fel őt és ne végy
tőle kamatot” (Mózes III. 25. 35.) itt a
nagy tanítás, ezt kell méltányolni és ki
emelni, mert vajjon elrendelte-e, keresz
tül vitte-e más törvénykönyv, hogy a leg
kisebb haszon nélkül kell pénzt adni a
fajtestvérnek, a honfitársnak, a hittest
vérnek. Nincs mit megütközni azon, hogy
„az idegentől vehetsz kamatot”. Adott
vajjon a római phöniciainak pénz köl

Szereti Ön ? ! akkor vásároljon a jót

Sándor

cégnél, Piata Unirii 9.
(v. Mátyás király-tér)

márkás

harisnyát,
fürdőruhákat

Megérte

Bratiano

Bucuresti-Buk
Kelet tud.) Ali
pán a külföldi
szólva a Népszó
teinek érkezését
gát a sajtóban
jövele külföldi
gésben. Ugyanez
körök Rist és t
is. Nos, az igaz
ség szakértői
az országba, m

Pén
nek
böl

Mégsem lehet
kéthetes vizgál
ezer francia fra
került az állami
lenül járt volna.
professzor lesu
ügyi viszonyaink
keltettek, hogy n
rűlmények közöt
nia a külföld ef
tására. Ezt az e
nek köszönheti
pen azt is, hogy
ket küld a korm
Rist volt ugyanis
ügyigazgatási uj
ben követelte. Pé
szakértők jönek
kell, újabb kiada
desen el fog vá
allegendő-e ma r
és pénzügyi he
hoz...

Egye
munk

Az utban levő
előhírnökeként ér
ger Auboin, a B
öre, — a kormár
ra ugyancsak üre
a megbízást, hogy
esőnt folyósító k
nyos alapok szab
jon. Az az egym
mánya a majusi é
sítására felvett.
apparátus zavarta
tositására sem. A
fektusok kétségbe
ján, tudomásul b
amikor az aláren
ken megtagadták
hivatkozva, hogy
már hónapok óta
kénytelenek privá
után nézni. Az in
ben folyik ugyan,
elég a napi kiada

Milve
delkez

Igy történt azu
pénzügyminiszter
külföldi bankoka
Banca Natională
pénzek közül a kö
badításához:

1. 400 millió le
telintézet részére
2. 400 millió lej
fenntartott alapból

Auboin a külföl
üzenetét hozta, ho
aitásáról lehet be
nyek között a bar
pénznek kincstári
nálásához. Minden
tudni akarják, mi
kormány azt, hogy
sen vissza lesz ad
sének. Ami a más
revonatkozólag sem
teti Auboin a korm
mán kormányának i
ták, hogy saját ér
böl kievíckélni, me
tására nem igen
Vintila „prin noi
most ezek szerint
különbség a multt

Festetr

Bezárták a berlini egyetemet

A náci most a filmiparból akarják kiszorítani a zsidókat és 50 mozitulajdonost állítottak harcba a zsidók ellen

Rablógyilkosságba és tizenkétévi fegyházbüntetésbe kergetett két német ifjút a nemzeti szocialista ideológia. Az amerikai németek tiltakoznak Hitler antiszemitizmusa ellen

A bécsi horogkeresztesek súlyosan inzultáltak az ausztriai román követet és több külföldi diplomatát

esőn, kamat és pedig magas kamat nélkül? Az ő gondolatvilágának az is teljesen megfoghatatlan lett volna, hogy saját római testvérének adjon haszon nélkül! És ha a zsidók rendelkezésükre állottak volna a szomszéd népeknek, az idegenek, kamat nélküli kölcsönrel, várhaták volna ők ugyanezt azoktól is? Mint ahogy a smitth törvény — hogy a hetedik évben az adósnak minden kötelezettségét el kell engedni, minden adósság elévül — csakis a Szentföldön volt keresztül vihető, épp úgy a kamattalalom is csak ott a belföldön volt érvényes. A külfölddel való kereskedelemben a szokásos nemzetközi jog szerint kellett kölcsönösen eljárniok. Az idegentől nem lehetett elvárni, hogy az egyik esztendőben — amit a zsidók smitthnak, az elengedés esztendőjének ünnepelnek — ők is lemondanak a nekik járó összegekről és nem lehetett tőlük megkívánni, hogy kamat nélkül bonyolítsák le a zsidókkal üzleteiket. Viszont ebben az esetben a zsidó sem hagyhatta pénzét az idegennél kamat nélkül.

Am a Talmud jogtudósai a kamattalomat az idegenre is értelmezték, mert a kamatnak még a „porától” is irtóztak. Nem igaz tehát, hogy a „zsidóknak a pénzületekhez örökös lelki beállítottságuk van”, amint azt az antiszemita írők folyvást hangoztatják.

A bibliai időkben pászorok, földművesek voltak, a Talmud idejében pedig legnagyobb részben mesterekből. Csak a munkát dícsérték, a verejtékkel szerzett kenyeret becsülték és hozzátartozott az istenfélő élethez az is, hogy a keze munkájából éljen az ember. Ez az oka, hogy a Talmud tudósai, akik legnagyobb részben maguk is mesterekből voltak, megvetették a kereskedelmet és az azzal járó üzletet és tiltakoztak minden kamatszédés ellen.

Goetz professzor nem terjeszkedett ki a nemzeti szocialisták rágalmainak cáfolására. Magasabb szempontok szerint kívánta megítélni a kérdést, amelynek tengelyébe behelyezte azt a gondolatot, hogy ezen a világon mindig az igazság és a szellem diadalmaskodik. Kétségtelenül magasröptű, szép elgondolás, csak hogy a diadal órájáig a zsidók lába alól elvonják az egzisztencia talaját, a zsidót közben alacsonyrendűnek bélyegzik, a társadalmi életből lekapcsolandónak. Az igazságosan érző nemzsidók fülébe (sokan vannak ilyenek) egyre be kell harogni, hogy a zsidóság eredeténél fogva nem érdekedik. Termelő, alkotó természet, haladó és pedig az emberiség vonalán. Van a világon a zsidón kívül más kereskedőnép is. Vajjon adott-e ez az emberiség anyagi és szellemi előbbrejutásához megközelítőleg is annyi értéket, mint ez az agyonrágalmazott, meghajszolt nép, akire a kereskedést rákényszerítették. (sz. 1.)

Pályázat

Hitközségünk a helybeli fiú és leányközepiskolák növendékei vallási oktatásának ellátására a következő 1932—33. tanévre f. é. szept. 1-től kezdődőleg pályázatot hirdet hitoktatói állásra.

Javadalmazás megegyezés szerint. Képesítési okmányokkal felszerelt, kort családi állapotot és pályázó rövid élet-történeti adatait is felőlelő kérvények f. é. július 31-ig bezárólag dr. Friedmann Árpád iskolaszéki einökhöz (Satu-Mare, Piata Brătianu 22.) címzendők. Vasuti költségek csak a meghívottaknak fog megtéríteni.

Satu-Marei Statusquo Izer. Hitközség

A timisoarai fiúceum, felsőkereskedelmi iskola és leánygimnázium nyilvános joguak. A zsidó iskolákkal kapcsolatosan működik az évek óta önálló modern és szigoruan kóser **fiúinternátus**, Elegendő jelentkező esetén a leányok részére is szigoruan kóser

internátus nyílik meg

Érdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság. Directiunea Liceului si Internatului Evreesc Timisoara I.

Berlin, július 1. A porosz tartományi gyűlés emelkedéses éjszakáján végrehajtott csiny ugylátszik csak kezdet volt a berlini náci részéről és most, miután a többségi képviselők pillanatnyi távollétét felhasználva sikerült törvénybe iktatniok a keleti zsidó vagyonok elkobzását és a zsidó művészek kiszorítását, teljes erejüknek latbavetésével indították meg a fajvédelmi és antiszemita háborút a zsidók és a progresszív elemek ellen. Miután maguk is érzik, hogy a porosz tartományi gyűlésen elért siker egyelőre illuzorikus, mindenáron meg akarják mutatni erejüket és már eddig sikerült kiharcolniok a berlini egyetem bezárását, sikerült akcióbba léptetniok a nemzeti szocialista érzelmi mozitulajdonosokat és kivívniok az Amerikában élő németek tiltakozását a hitlerizmus kilengései ellen.

A nemzeti szocialista front legújabb eseményeiről alábbi tudósításunk számol be:

Bezárták az egyetemet

Berlin, július 1. A tegnapi napolyamán súlyos kimeneteli zavargások színhelye volt a berlini egyetem. A náci provokálására összecsapásra került a sor a jobb- és a baloldali diákok között, amely az egyetem bezárására készítette az egyetemi tanácsot. A rektorátus kommunikében közölte az egyetemi hallgatókkal, hogy a verekedések megismétlődése esetén továbbra is zárva tartják a főiskola kapuit és a diákok elvesztik szemeszterüket. Az egyetemet egyelőre szombatiig zárták be. Az összeütközésnek több sebesültje van, köztük hat diákok súlyos fejszebekkel szállítottak be a kórházba.

50 mozitulajdonos náci-sejtje

Berlin, július 1. A nemzeti szocialisták legújabbban a berlini filmiparba vitték be politikai harcukat. Mintegy 50 nemzeti szocialista mozitulajdonos külön náci-sejtet alakított a berlin-brandenburgi mozgószínházak szövetségének keretében. Berlinben összesen 400 mozi működik és ezeknek szövetsége a napokban tartott közgyűlést, amelyen a náci-sejt tagjai javaslatot terjesztettek elő és abban az összes külföldiek és zsidók kizárását követelték a berlini filmiparból. Az indítványt a mozitulajdonosok közgyűlése nagy többséggel elvetette, a náci pedig ennek meg történte után testületileg kivonultak a teremből és egy másik helyiségbe összegyűlvé, megalakították önálló szervezetüket.

Berlin, július 1. A napokban hozott ítéletet a berlini első kerület bírósága a 17 éves Zepernick és a 22 éves Rühlow bűnügyében, akiket azzal vádoltak, hogy ez év február 2-án rablógyilkosságot követtek el Meyerhardt zsidó kereskedő ellen. A fiatal Zepernicket hat év és egy hónapi fogságra, Rühlowot pedig tizenkét esztendői és egy hónapi fegyházra ítélték. A bűnügyi tárgyalás során a vádlottak kifejtették, hogy nemzeti szocialista ideológiájuk vitte rá őket a rablógyilkosságra. Mindketten aktív tagjai voltak a náci szervezeteinek. A bíróság előtt könyves szemekkel mondták: „Mi azt hittük, hogy Meyerhardt egy zsidó, aki kizsákmányolja a munkásokat, akitől sok pénzt lehet elvenni. Ennek majd megmutatjuk! — gondoltuk magunkban. És amikor szemtől-szembe állottunk az áldozat előtt, a váratlan kijózanodásban elvesztettük a bátorságunkat és fejünkét. Azt hittük, hogy egy sasorru embert fogunk látni magunk előtt, gonosz ábrázattal. És ehelyett egy jóember tekintete megett ránk, ezért kiabáltuk: Nem ez az!” Newyork, július 1. Janius 27-én gyű-

lést tartottak Newyorkban az Amerikában élő német nemzeti szocialisták. A gyűlésen felszólt Wilhelm Reinbrecht, az amerikai keresztény németek egyik vezető egyénisége és hevesen tiltakozott a nemzeti szocialisták antiszemita politikája ellen, amely szerinte súlyos igazságtalanságot jelent a zsidókkal szemben és rendkívül káros Németország érdekeire. Kifejtette, hogy a háboruban keresztény bajtársaikkal vállalva hősiessen küzdöttek Németországért a német zsidók. Ő maga is zsidó katonákkal harcolt együtt a front lövészárkaiban és tanuskodik a német zsidók hősiességéről, amelyet a háboruban hoztak meg német hazájukért. Reinbrecht szavai Wüertz nácivezér beszéde ellen irányultak, aki mint a gyűlés egyik főszónoka hangoztatta az ismert nemzeti szocialista jelszavakat a zsidók ellen. Reinbrecht felszólalása élénk fel-tűnést keltett.

Bécs, július 1. A bécsi horogkeresztesek azonban ugylátszik berlini elvtársai- kon is tul akarnak tenni. Amint meg-irtuk, ők is magukéva tették a porosz-országi náci parlamenti példáját és az

Vérbefulladt a bolgár fehérterror volt miniszterelnökének népgyűlése

Ruszcsuban súlyos zavargások voltak Cankov látogatása alkalmával

Szófia, július 1. Tegnapi Ruszcsuban véres uccai összeütközések folytak le Cankov volt miniszterelnök hívei, valamint a földművespártiak és kommunisták között. Cankov gyűlést hirdetett a városi színházba, amelyen nagy politikai beszédet akart mondani. A volt miniszterelnököt már a pályaudvaron fogadták hívei, akik revolveres őrseget vontak köréje, mert tartottak tüntetésektől. Valóban a színházhoz vezető uccákon a földművespárt és kommunistapárt hívei nagy számban gyűltek össze és heves tüntetést rendeztek Cankov Alexander ellen, ekkor azonban még nem került komolyabb incidensre a sor.

Magában a színházteremben időközben szintén összegyűlt vagy ezer kommunisták és földművespárti, úgyhogy Cankov nem volt képes ott gyűlést megtartani, ezért híveivel együtt az Olimpiai-mozi udvarára vonult. Itt azonban szintén ellenfelei voltak többségben, akik: Le a vérszopóval! Gyilkos! Becstelen! kiáltásokkal illették és nem engedték szóhoz jutni. Cankov erre bevonult az épületbe, ahol kevésszámú hallgatóság előtt végre megtarthatta beszédét.

A gyűlés után a tömeg az uccán ismét hangos tüntetésekkel fogadta a volt miniszterelnököt, akinek kormányzása idejére esnek a bolgár fehér terror legszörnyűbb napjai. Cankovot saját felfegyverzett emberein kívül egész szakasz rendőr és detektív is védte, mégis összeütközésre került a sor, amelynek során számos revolverlövés is eldőrdült. Végre is a lovascsendőrség avatkozott bele a harcba, amely lovaival belevágtatott a tömegbe, amely között sok asszony és gyermek is volt. A

lovasattak óriási pánikot idézett elő és igen sok súlyos és könnyebb sebesültje volt. A súlyos sebesülteket azonnal a kórházba szállították. A rendőrségnek a rendet csak egy óra múlva sikerült helyreállítania. Maga Cankov sértetlen maradt.

A rendőrség számos letartóztatást eszközölt. Többek között letartóztatott Krsztev Boris kommunista képviselő is, aki az Olimpia előtt összegyűlt tömeghez izgató beszédet tartott.

A letartóztatottak között van egy Venev Mihail nevű rendőrtisztviselő is, aki földművespárti és aki állítólag a tüntetők pártját fogta a rend helyreállítása alkalmával. A földművespárt ezért azonnal tiltakozó táviratot küldött Szófiába minisztereihez, amelyben követelik, hogy Venevet azonnal bocsássák szabadon, viszont azokat a közegeket, akik Venev letartóztatását elrendelték, haladéktalanul csapják el a szolgálatból.

Ugyanabban az időben, amikor Cankov ellen heves tüntetések folytak, a Demokraticevszki Zgovor másik frakciója is ülést tartott, amelyen Burov volt külügyminiszter heves beszédben támadta Cankovot, aki szerinte a volt kormányt kettészakadást előidézte. Ez a népgyűlés a legnagyobb rendben folyt le.

Biztos egzisztencia!

Tanfolyamot nyit mérsékelt díjazás ellenében mieder, haskötő és melltartó szakma elsajátítására, az országosan elismert

Rosenzweig Roza cég
Oradea. (Nagyvárad)

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

Megérte Rist professzor a tizenhárommilliót?

Külföldi kölcsön helyett újabb szakértőjárást eredményezett a Rist-jelentés

A Rist-jelentés Románia maradék hitelét is tönkretette a külföldön. Fenn kell tartani a stabilizációt, de a devizahány transzfernehézségek elé állítja Romániát

Bratianu Vintila „prin noi insine“-jének ujjászületése

Bucuresti-Bukarest, július 1. (Az Uj Kelet tud.) Alig egy hét választ el csupán a külföldi szakértők, helyesebben szólva a Népszövetség pénzügyi kiküldötteinek érkezésétől. Sokáig tartotta magát a sajtóban a hír, hogy a szakértők jövele külföldi kölcsönrel áll összefüggésben. Ugyanezt híresztelték bizonyos körök Rist és társainak bejövetele előtt is. Nos, az igazság az, hogy a Népszövetség szakértői ugyanannyi pénzt hoznak az országra, mint Rist. Azaz semmit.

Pénz helyett szakértők jönnek a Rist-jelentés jóvoltából

Mégsem lehet azt mondani, hogy Rist köthetős vizsgálata, amely pontosan 200 ezer francia frankjába (13 millió lej) került az államnak, teljesen eredménytelenül járt volna. Ellenkezőleg. A francia professzor lesújtó megállapításai pénzügyi viszonyainkról olyan nagy hatást keltek, hogy most már semmilyen körülmények között nem számíthat Románia a külföld effektív pénzügyi támogatására. Ezt az eredményt a Rist-jelentésnek köszönheti az ország. Hasonlóképpen azt is, hogy pénz helyett szakértők kerülnek a kormány nyakára a külföld. Rist volt ugyanis az, aki Románia pénzügyigazgatási ujjászervezését jelentésében követelte. Pénz helyett tehát újabb szakértők jönnek, amit mondanunk sem kell, újabb kiadásokat is jelent. S rövidesen el fog válni, hogy a szakértelem elegendő-e ma már Románia gazdasági és pénzügyi helyzetének megjavításához.

Egyes tisztviselők privát munkát keresnek

Az utban levő pénzügyi rendszabályok előhírnökeként érkezett az országba Roger Auboin, a Banca Nationala ellenőre, — a kormánynak nem kis fájdalmára ugyancsak üres kézzel. Auboin kapta a megbízást, hogy a két stabilizációs kölcsönt folyósító külföldi bankokkal bizonyos alapok szabaddátételéről tárgyaljon. Az az egymilliórd, amelyet a kormány a májusi és júniusi fizetések folyósítására felvett, nem elegendő az állami apparátus zavartalan működésének biztosítására sem. A kormány, a vidéki prefektusok kétségbeesett jelentései alapján, tudomásul bír olyan esetekről is, amikor az alárendelt tisztviselők kérésre megtagadták a szolgálattételt, arra hivatkozva, hogy miután nem kapnak már hónapok óta fizetést az államtól, kénytelenek privát kereseti lehetőségeket nézni. Az inkasszó élelmebb útjában folyik ugyan, ez azonban még nem elég a napi kiadások fedezéséhez.

Milyen összegek fölött rendelkezhetne az állam

Igy történt azután, hogy Mironescu pénzügyminiszter Auboin utján kérte a külföldi bankokat: járuljanak hozzá a Banca Nationalánál letétbe helyezett pénzek közül a következő összegek felszabadításához:

1. 400 millió lej a mezőgazdasági hitelintézet részére fenntartott alapból;
2. 400 millió lej a CFR beruházásaira fenntartott alapból.

Auboin a külföldi bankoknak azt az üzenetét hozta, hogy az első összeg folyósításáról lehet beszélni. Adott körülmények között a bankok hozzájárulnak a pénznek kincstári célokra való felhasználásához. Mindenek előtt is azonban tudni akarják, mivel biztosítja a román kormány azt, hogy ez az összeg rövidesen vissza lesz adva eredeti rendeltetésének. Ami a második összeget illeti, erponatkozolag semmi jóval nem kecsegteti Auboin a kormányt. Általában a román kormánynak ismételtén értékre adták, hogy saját erejéből próbáljon a bajból kievickélni, mert a külföld támogatására nem igen számíthat. Bratianu Vintila „prin noi insine“ teóriája éli most ezek szerint másodvirágzását. A különbség a multtal szemben mindössze

annyi, hogy a külföld akkor két kézzel kinnálta a pénzügyi támogatást és Bratianu Vintila elvből utasította vissza, most pedig Románia két kezét nyújtja ki a külföld támogatása után és a külföld ugyancsak „elvből“ utasítja vissza ezt a kérést.

Nem marad más hátra, mint az állami apparátust leegyyszerűsíteni

A prin noi insine ujjáéledésével áll összefüggésben a Népszövetség szakértőinek vasárnapi látogatása. Miután a segélyforrások bedugultak, nem marad más hátra, mint a végsőkig leegyszerűsíteni az állami apparátust. A legelső feltétele ennek a felesleges állami tisztviselők leépítése, ami akárcsak Ausztriában és Magyarországon a stabilizáció alkalmával — a népszövetségi szakértők utmutatása szerint fog történni. Ugyancsak rájuk fog hárulni természetesen a

leépítés ódiama is, amelyet egy nagy román párt sem mert magára vállalni. Ezért van az, hogy ezzel a kérdéssel nem lehet találkozni sem a liberálisok, sem a nemzeti parasztpárt választási manifesztumában, holott mind a két párt tisztában van azzal, hogy az állam költségvetésének egyensúlyához az ut a személyi kiadások csökkentésén keresztül vezet.

A külföldi tartozások súlyos fedezetei

A külföldi tartozások fizetése tekintetében hasonlóképpen nem lehetett még eddig megegyezni a párizsi, londoni, amsterdami és zürichi hitelezőkkel. De ha lesz is ebben a tekintetben valamelyes könnyítés, alapvető javulást ettől sem lehet várni. A két stabilizációs kölcsön ugyanis olyan feltételek mellett van megkötve, hogy azoknak fizetése elől Románia legjobb akarat mellett sem tud ki térni. Mindkét kölcsön fedezetül ugyan

is nem az állam szimpla aláírásra, hanem reális biztosítékok szolgálnak. Mindezek előtt is le van kötve a monopól egész jövedelme, mégpedig oly módon, hogy nemfizetés esetén a külföldi hitelezők egyszerűen beülnek a monopólba, akár tetszik ez az államnak, akár nem. Már pedig a két stabilizációs kölcsön kamatai és törlesztései (és milyen kamataktól: 7, 7 és félszázalék, nem számítva a kibocsátási árfolyam-differenciákat) a külföldi kifizetések nagyobb részét teszik ki.

Mindenáron fenntartják a stabilizációt

Egy bizonyos: hogy Auboin szigorúan ragaszkodik a lej stabilizálásának fenntartásához s hogy a nemzeti parasztpárt pénzügyi politikája is ebbe az irányba tendál. Mint ismeretes, tizennégy külföldi jegybank bizonyos folyószámla hitelnyújtásával is garantálta a lej stabilitását. E za tizennégy bank a garanciahitelt nem utította meg, a másik oldalon viszont követeli a kormánytól, hogy tartson ki a stabilizáció mellett. A másik oldalon viszont a devizakorlátozások életbe léptetése óta egyre kevesebb deviza jön az országba. Az exportörök külföldi tartozásaikat rendezik el követeléseikkel, vagy pedig külföldön helyezik el. Ilyen körülmények között az állam pénzügyi nehézségeit tetézik a kezdődő valutáris nehézségek, amelyek, mint azt az Uj Kelet egyik előző számában jeleztük, könnyen transzfermatorium életbeléptetésére kényszeríthetik a kormányt.

Egyelőre a helyzet még nem kilátástalán. És ha az új természettel kapcsolatosan meginduló export újabb deviza-tömeget hoz az országba, akkor ez az intézkedés elkerülhető lesz.

„Kényes ügyek“ miatt tranzakciót ajánl a Steward utpanama ügyében a választott bíróság svájci elnöke

Einapolták a választott bíróság ülését, mert a román állam rekuzálta Henry Mouttet svájci döntőbíró

Bucuresti-Bukarest, július 1. (Az Uj Kelet tud.) A közlekedésügyi miniszteriumban tegnap délután ült össze a választott bíróság, amelynek a sokat emlegetett Steward-szerződés ügyében kellett volna a döntő szót kimondani. Mint ismeretes, a Stewart cég szerződésileg kötelezte magát, hogy egy bizonyos időn belül felmutatja azokat a garancialeveleket, amelyek bizonyították volna, hogy Stewardék rendelkeznek a bukarest—brassói utépítés finanszírozásához szükséges összegekkel. Ezeket a garancialeveleket a Stewart cég nem mutatta be, mire a román állam a szerződést felbontottnak jelentette ki.

A Stewart cég erre 280 ezer fontos

kártérítésért pert indított az állam ellen. A szerződés értelmében a szerződésből kifolyó bármilyen vitás ügyben választott bíróság van hivatva dönteni. Miután a román állam delegátusa I. Boamba ügyvéd és a cég delegált bírója Sir Stanley Johnson nem tudtak megegyezni az elnök személyében, a bukaresti svájci követ Henry Mouttet berni ügyvédet nevezte ki a választott bíróság elnökévé. Mouttet levelet irt Boamba román bíróknak, amelyben annak a véleményének ad kifejezést, hogy jó volna, ha a román állam és az angol cég kiegyeznének egymással, minthogy ellenkező esetben a választott bíróságnak „rendkívül kényes kérdések között

kellene turkálni“.

Erre Perieteanu közlekedésügyi miniszter kérést nyújtott be az ilfovi törvényszékhez, hogy a román bíróság elfogultság miatt jelentse ki Henry Mouttet személyének illetéktelenségét. Közvetlenül a választott bíróság összeülése után a román állam jogi képviselője kérte a bíróság tárgyalásának elnapolását mindaddig, amíg az ilfovi törvényszék Mouttet elnök személyének illetéktelensége, vagy illetéktelensége fölért dönt. A választott bíróság magáévá tette az előterjesztést és elnapolta magát. Politikai körökben az ügy nagy szenzációt keltett.

Erdélyben eddig csak Tordán és Brassóban nyújtották be a Dolgozók Blokkjának listáját

Cluj-Kolozsvár, július 1. (Az Uj Kelet tud.) Tudvalevő, hogy a Falusi és Városi Dolgozók Blokkja már a választások kiírásának első napjaiban elkészült arra, hogy a képviselőválasztásokon listáit benyújtsa. A listák benyújtása azonban csak néhány helyen sikerült, mert a legtöbb helyen megakadályozták a kommunistákat abban, hogy listáikat a törvényszékeken letegyék. Egyes lapokban a listaletételekkel kapcsolatban különböző híradások jelentek meg. Így állítólag kalandor regénybe illő módon tették le a listát a szatmári kommunisták, akik előbb egy nagyobb csoportot a detektívek közé hajtottak, míg azok ezeknek a letartóztatásával voltak elfoglalva, addig egy másik csoport bevonult a törvényszék elnökéhez, ahol hitelesítették a listákat és szabály szerűen letegették.

Az eddig sikeres kerületekben nem tették le a listákat

Mint értesülünk, ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak, szeméremben a szatmári törvényszéken még nem

tették le a Dolgozók Blokkjának listáját és mind a mai napig ilyenirányú kísérlet sem történt. Erdélyben általában kizártnak tartják, hogy azokban a megyékben, ahol a mult választások alkalmával a Dolgozók Blokkja képviselőket juttatott a parlamentbe, most be tudják nyújtani a listákat. Ezek a megyék: Maros, Temes, Szatmár és Bihar ahol a választások kiírását követő napokban már őrizetbe vették a Dolgozók Blokkjának vezetőit.

Tordán és Brassóban letegették a listát

Erdélyben a kommunisták eddig csak két megyében tudták letenni a listát. Az egyik lista a brassói, ahol dr. Kahána Ernő orvos a listavezető. Ennek a listának a legutóbbi választásokon mindössze 800 szavazója volt. Tordán is benyújtották listájukat a Dolgozók, de itt is csak 1800 szavazat volt a mult évben. Tordán dr. Almasan Augustin a listavezető.

Az ország többi részeiben is csak néhány listát nyújtottak be a Dolgozók. Beszarábiában és Bukovinában egyet-

len lista sincs letéve, a Regátban pedig csak Bukarestben, Jasiban, Brailán és Krajován tették le a listákat. Ezek a megyék azonban nagyon gyenge kerületei a kommunistáknak olyanképpen, hogyha a még rendelkezésre álló pár nap alatt nem fogják listáikat benyújtani, ugy semmi körülmények között nem kerülhetnek be a parlamentbe.

A kolozsvári lista körül, mint azt az Uj Kelet elsőnek megírta, különböző bonyodalmak támadtak, amelyeknek során elterjedt a híre annak, hogy a Dolgozók Blokkjának listája hitelesítve van és csak arra vár, hogy benyujtsák a kolozsvári törvényszéken.

Ez a hír nem felelt meg a valóságnak. Dr. Cseke Vince ugyanis

két nappal ezelőtt visszaszármaztatta megbízóinak a Dolgozók Blokkjának listáját anélkül, hogy azt hitelesítette volna.

Teljesen a Dolgozók Blokkjának listája ezidőszent hitelesítve sincs és egyáltalában nem valószínű, hogy a lista letételére sor kerülhet.

Festetni, tisztíttatni, olcsón és jól csakis az UNIO-nál, Cluj!

Varsóban huszezer zsidó kereskedő tiltakozott a németországi hitlerista garázdálkodások ellen

„Németországban olyan idő bekövetkezése várható, mely sok vérrel fogja emléket beírni a történelembe“

Berlin, július 1. Mialatt Papen miniszterelnök Lausanneban a német jövátételek ügyéről tárgyal, benn, Németországban az események egyre nyugtalanítóbb mederbe terelődnek. Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a Papen-kormány minden eselekedete, minden intézkedése és rendelete a politikai és osztályelleneték olyan szélsőséges kiéleződésére vezet, amelyek már nem is egy akut, hanem egy krónikus polgárháború forradalmi jelenségeit mutatják.

A forradalmi jelenségek legszembetűnőbb az egyes tartományok kormányai magatartásában jelentkeznek. Az új szükségrendelet, melyet Hindenburg elnök a felvonulások és pártgyűlések ügyében kiadott, pont az ellenkező eredményeket hozta meg, mint amilyenre a birodalmi kormány számított.

A bajor pesszimizmus

A bajor kormány ugyanis utolsó pillanatra számított, hogy a birodalmi kormány meg fogja szívlelni intéseit és erélyes figyelemmel kíséri a bajor kormányt az a feltevés azonban, hogy az új szükségrendelet Bajorország területén kategorikusan meg fogja tiltani a náci pártgyűléseket, nem vált be.

Eppen ezért bajor kormánykörökben az új szükségrendelettel kapcsolatban azt állapítják meg, hogy a kényszerrendelet politikai háttere teljesen kidomborodik. A bajor kormány azon a nézetben van, hogy a hitlerista pártgyűlésekre való engedélyezésével a birodalmi kormány provokálni akarja a bajor kormányt.

A bajor ellentállással szemben Hitlernek csak azért kedvez, hogy a bajor kormány elutasító magatartásával egyidejűleg diktatórikus beavatkozást kezdeményezhessen a bajor belügyekre.

Ennek ellenére is azonban a bajor kormány nem hajlandó megretirálni a birodalmi kormány előtt. A bajor kormány provokálásnak minősíti azt a tényt, hogy Papenék az új szükségrendelet kibocsátásával feltűnően dezavualták mindazt, amit bajor elgondolás szerint helyesnek és a rend biztosítása érdekében szükségesnek tartottak.

Eppen ezért bajor részről a helyzetet nagy pesszimizmussal ítélik meg.

Politikai körökben a legkomolyabb formában tartanak attól, hogy Németországban olyan napoknak néznek elébe s olyan idők elkövetkezése várható, melyek esetleg sok vérrel fogják beírni emléket a német történelembe.

Poroszország is megtagadja az engedmességet

Ugyanakkor, amikor bajor körök a legkomolyabban készülnek a Papen-kormány reakciós kísérleteinek fegyveres visszaverésére, Poroszországban a tartományi kormányzat máris egész nyíltan dobta oda a kesztyűt a birodalmi kormányra.

A porosz kormány feltűnően erélyes, szinte forradalmi jelentőségű ellentállása abból, a német köztársaság életében példátlanul álló eseményből robbant ki, hogy Papen-kormányának tegnapelőtt kelt rendeletével betiltotta a német szociáldemokrata párt központi hivatalos lapjának, a „Vorwärts“-nek megjelenését, sőt ezenfelül Brüning lapjának, a „Kölnische Volkszeitung“-nak megjelenését is felfüggesztette.

Sewering porosz belügyminiszter a két sajtóorgánium betiltásának végrehajtását kategorikusan megtagadta s a birodalmi kormány rendelete ellenére a lapok megjelenését továbbra is engedélyezte.

A Vorwärts betiltására egyébként azért került sor, mert a szociálista lap éleshangon tiltakozott a birodalmi kormány ama pártos ténykedése ellen, hogy nem torolta meg kellőképpen a náci brutális támadását a lap szerkesztője ellen. A Volkszeitung betiltása azért következett be, mert a centrupárti lap

Végsőkig kiéleződött a helyzet az új szükségrendelet miatt a bajor kormány és a birodalmi kormány között. Hitlerék a szociálistákra és kommunistákra hárítják a polgárháború felelősségét

szintén éles hangon támadta Papen kormányát a náci barbár garázdálkodásai miatt.

Ujabb száz súlyos sebesült

Egyidejűleg az egész német birodalom területén a polgárháború jellegű összetűzések folytatódtak. A náci és a kommunista véres összetűzéseinek következtében a birodalom több városában mintegy száz sebesültet kellett kórházba szállítani. A karhatalom számos letartóztatást eszközölt az összetűzésekkel kapcsolatban.

Annak ellenére, hogy az összetűzéseket rendszerint a birodalmi kormány által favorizált és nem is nagyon titkósan támogatott náci provokálják: a „Völ kische Beobachter“, a hitleristák központi közlönye éleshangú cikket közöl, melyben a hitleristákat a maguk megvédésére hívja fel. A cikk arra hivatkozik,

hogy a szociálista Sewering berlini rendőrfőnök rendőrei nem hajlandók a kommunistákkal szemben erélyesen fellépni. A nemzeti szociálista lap cikke a polgárháború felelősségét a szociálistákra és kommunistákra hárítja át

s arra uszítja a nemzeti szociálista tömegeket, hogy maguk üzzék ki a Liebknecht házból a „gyilkos vörös csöcselék“, mert a mostani porosz rendőrség vezetői úgy sem hajlandók a kommunisták ellen bármilyen rendszabályt foganatosítani.

Varsó, július 1. (Az Uj Kelet tud.) A varsói zsidó kereskedők tegnap este tiltakozó nagygyűlést hívtak egybe a németországi hitleristák antiszemita excesszusai ellen. A gyűlésen közel 20.000 ember vett részt s az külsőségeiben is valóban imponáns lefolyású volt. A szónokok rámutattak arra, hogy Németországban a zsidó lakosság életét és jövőjét veszélyeztetik a hitleristák tulkapásai. Több felszólalás után határozati javaslat —, hogy Németországban gyökeret verhetett ez az áramlat, amely véres kegyetlenségekben, temetők profanizálásában és a zsidó vagyonok elkobzásában nyer pregnáns kifejezést. A porosz diétának a vagyonelkobzásra vonatkozó határozata csaknem kizárólag Lengyelországból odaszármazott zsidó egzisztenciákat érint. Az, ami most Németországban történik, lábbal-tiprása a kultúrának és a civilizációnak. A németországi zsidóság riasztó helyzetére való tekintettel a varsói zsidó lakosság kéri a lengyel kormányt, tegyen meg minden lehetőt, hogy Németországban vessenek gátat az uszításnak és biztosítsák a németországi vagyon- és életbiztonságot.“

Főfajásnál, ideges, csuzos és köszvényes fájásnál, dalmaknál a Togal-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Teljesen ártalmatlan. Togal oldja a húgsavat, e pusztító testmérget, bakteriumölő és a bajt gyökereiben támadja meg. Ragaszkodjék a Togal-hoz, miacs ennél jobb! Egy kísérlet meg fogja győzni! Minden gyógyszerárban. Lei 52.

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári Sfatul emberséges adóeljárását kér a kereskedőkkel szemben

Moscuna inspektor megígérte, hogy jóindulattal lesz az adóbehajtások során

Cluj-Kolozsvár, július 1. (Az Uj Kelet tud.) A Kereskedő Tanácsnak Comsa Jonel szenátor, elnök vezetése alatt, dr. Adrian Jacob alelnök, gr. Romano-vici főtitkár és Viorel Todor pénztárnokból álló küldöttsége tegnap délelőtt megjelent C. Moscuna pénzügyi inspektoránál és rámutatva a kereskedelem súlyos helyzetére a hátralékos és folyó adók behajtásával kapcsolatban emberséges elbánást kért a kereskedők részére és hogy az ez irányban kapott felső rendeletek végrehajtása ne vezessen az adózók tönkretételére. Moscuna inspektor, megmutatva a delegációnak a pénzügyminiszteri utasításokat, amelyek maguk előírják, hogy az adó behajtás úgy eszközöndő, hogy kikerültessek az adózó elemek tönkretétele és a teljes szigorral való eljárást főleg azok ellen írja elő, akik évek óta tartóznak, rendületlenül tulvontatottan fizetnek és megállapítható, hogy rosszakaratuk és nem ügyekeznek rendszeresen eleget tenni az állammal szembeni kötelezettségeiknek. — Az állam kénytelen a behajtást erősíteni, mert másképpen képtelen a tisztviselőit, nyugdíjasaikat fizetni. — Kijelentette azonban Moscuna inspektor, hogy figyelemmel van és

lesz a kereskedők nehéz helyzetére és hogy a kapott rendeletek végrehajtásánál teljes jóakarattal fog eljárni mindazokkal szemben, akiknél az állammal szembeni kötelezettségeik teljesítésében szintén jóindulattal, igyekezettel tapasztal. — Ami a kincstári végrehajtó közvegek eljárását illeti, kéri, hogy mindazon eseteket, amikor azok eljárásukban nem tartanak tiszteltben a végrehajtási törvény előírásait, az ily konkrét esetek azonnal hozassanak az ő tudomására, hogy ő is azonnal megtehesse a szükséges intézkedéseket.

A Kereskedő Tanács egyidejűleg me morandumban kérte a pénzügyminisztériumtól, hogy a kereskedők helyzetének könnyítése végett a f. évi adók rendszeres fizetése mellett a hátralékos adóknak kisebb havi részletekben való fizetését engedje meg, mert ezeknek egyszerre való követelése a kereskedő amugy is nehéz helyzetét teljesen megrendíti. A memorandumban kérte a Sfatul azt is, hogy a kereskedők birtokában levő állami utalványok fogadásának el azok adójában.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

Finomított 96 fokos abszolutszesz
házi használatra kapható monopoláron
BOGNÁR & SZÁNTÓ Erdélyi Kereskedelmi Rt.-nél

SPORT
Megkezdődött a Haggibbor tennisz-serlegversenye

Cluj-Kolozsvár, július 1. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor rendes évi serlegversenye péntek délután négy órakor vette kezdetét a Haggibbor magyarországi tennispályáin. A Haggibbor serlegversenyei már évek óta a leglátogatottabb kolozsvári versenyek, mert ez az egyetlen csapatversenye az évek és ilyenkor dől el a kolozsvári egyesületek hegemoniája a tenniszsportban. Most is az összes számot tevő kolozsvári egyetlek: a TC, az Universitatea, a Románia, a KAC és a Haggibbor versenyzői indulnak és már a pénteki napon élvezetes, szép sportban volt része a közönségnek.

A Haggibbor a gazdasági viszonyok ismeretében mélyen leszállította a versenyek beléptidiját. Így a háromnapos versenyre a beléptidij, mindhárom napra, 60 lej, egy napra 20 lej.

A verseny programja a következő: Pénteken zajlott le az U.—Románia és a TC—Haggibbor versenyek.

A mai napon a következő versenyek kerülnek előtérre:

Réggel 8—10 Haggibbor—Románia, 10-től 12-ig KAC—Universitatea, délután 4—6 órakor TC—KAC, 6—8 órakor Haggibbor—Universitatea.

A vasárnapi programon a következő versenyek szerepelnek:

Regge 8—10-ig KAC—Románia, 10—12-ig Universitatea—TC, délután 4—6-ig TC—Románia, 6—8-ig Haggibbor—KAC.

A versenyek között a legnagyobb érdek lődés a KAC—U., Haggibbor—U. és KAC—Haggibbor meccset előzi meg. A Haggibbor ranglistája a versenyen a következő: Férfiak: Rosenberg György, Simon Endre, Radó György, dr. Unger László, Radó Ernő, Hermann Nuti. Nők: Jakab Elza, Mahrer Aranka és Farkas Olga.

Bulgária Jugoszláviát is legyőzte. A tegnapi napnak nagy meglepetése, hogy a belgárdi Balkán-kupa mérkőzése során Bulgária Jugoszlávia együttesét is legyőzte. A feljavult bolgár csapat 3:2 (1:0) arányban győzött és így a kupa élére került. A kupát meg is nyeri a bolgár csapat, mert még csak Görögországgal kell játszania és ezt a mérkőzést valószínűleg megnyeri.

A marosvásárhelyi MTE Kolozsváron. Az MMTE csapata vasárnap a Romániával barátságos mérkőzést játszik. A meccs nek revansjellege van, mert a Románia Marosvásárhelyen 2:2 arányban eldöntetlenül játszott a munkáscsapattal.

Ismételten felkértem a Haggibbor uszószerkesztőjének férfi tagjait, hogy ma délután 6 órakor a strandon fontos értekezletünkön megjelenni sziveskedjenek annyival is inkább, mert a mai értekezletünkön a bérletjegyek végleges elintézését nyernek. A Haggibbor elnöke.

Felhívás a Haggibbor Sportegyesület vezetőtagjaihoz! Az egyesület elnöksége nevében szives tudomásulvétel végett közöljük, hogy f. hó 4-én, hétfőn este 9 órai kezdettel a Salom Klub helyiségében rendezetőségi ülés lesz, melyre ezúton hívjuk meg a t. vezető tag urakat. Hangsúlyozottan kívánjuk felhívni b. figyelmüket azon körülményre, hogy ezen ülés tárgysorozata igen jelentős a klub életében és ennél fogva fontosnak tartjuk, hogy ezen ülésen hiánytalanul minjden vezető tag megjelenjen. Dr. Erős Vilmos elnök, Kóváry Sándor főtitkár.

Már megjelent az, 1932-1933 לשנת תרצ"ג évi új zsidónaptár

és mindennemű Zsidó-könyv, Talszesék, és Rituális cikkekről a legolcsóbb árjegyzék. Kérjen ingyen példányt.

Anton Rosenzweig

ספרים האנדלונג
Cluj, Zsidó-könyvkereskedő cégtől

A Ro

Az Ország

Az Országos mányi Szervező meyei tagozata 1. A listák kedd, július 2-án azon megyék zsidó lista melyre köteleesség eleget és a listák. Ismételjük várni, hogy igy korrigálására, sára megfelelő re. Gondolnu egyetlen olya Zsidó Párt ötéve!

2. Felsőltitkár hogy ahelyi köljék ki az e 2—2 bizalmi f. Járjanak el, ho listákon szerep gárukát és ell okiratoknak a tokába jussana román nyelvet bírnok kell, ho lenségek miatt megszerkeszthe kérvényben telj helyüket fel ké utasításokkal

3. Fejtsék ki dást abban az egyes szavazó feduláját, mert vanni. Ebbe a s egükre az ifjú utasításokkal házra járva min den egyes szav névsoraik alap minden szavazó ltsák fel a vál kötelességüket az esetleges tév ében a nevek h szavazatot vont helyesbíteni.

4. A legsürgös esetleg hiányos téséről. Az a n amelyik a listá nem fizette le a folyamán fizesse egybő formáság nak is visszautas 5. Bármilyen ták letételének. Tartományi Vez ron L. Pop 10. intézkedhessünk.

II. a zsidó vál Minden egyes telességének, ho osztás első napj utolsó napokon e egyetlen szavaza den zsidó válasz éppen az ő szav lista sorsára né népével szembeni get akkor, amiké váltja és szavaza tára leadja.

Minden egyes lessége ügyelni a barátai, ismerősé válták ki szavaz Szavazócédula vanni.

Itt közöljük a helybeli szavazóc rendjét:

A választói 17-iki képviselővá ügyvi palotában jú 13, 14 és 15. napok 1 óra között adják kezdőbetűi szerint bákban.

A. D. E. család királyi itélőtábla szobában.

B. családi nevek széki folyosó 25. C. J. családi n venszék folyosójában.

F. H. családi n rásbíroság 15. szá

Kontárol denki a saj

A Romániai Országos Zsidó Párt hivatalos közleményei:

Az Országos Zsidó Párt Erdélyi Tartományi Szervezetének felhívása az erdélyi megyei tagozatokhoz és a tartomány zsidó választóihoz!

Az Országos Zsidó Párt Erdélyi Tartományi Szervezetének Vezetősége közli I. a megyei tagozatok vezetésével, hogy:

1. A listák letételének utolsó napja kedd, július hó 5-ike. Felhívjuk tehát azon megyék tagozati vezetését, ahol a zsidó lista még nem volna benyújtva, hogy kötelességüknek azonnal tegyenek eleget és a listát haladéktalanul tegyék le. Ismételjük, egy óráig sem szabad várni, hogy így az esetleges formahibák korrigálására, valamint a hiányok pótlására megfelelő idő álljon rendelkezésünkre. Gondolnunk sem szabad arra, hogy egyetlen olyan megye maradjon, hol a Zsidó Párt önálló listája ne legyen letéve!

2. Felszólítjuk a megyei tagozatokat, hogy a helyi szervezetekkel karöltve jelöljék ki az egyes kerületekben működő 2-2 bizalmi férfit és 2-2 asszisztent. Járjanak el, hogy úgy ezek, mint az egyes listákon szereplő jelöltek a szabad mozgásukat és ellenőrzési jogukat biztosító okiratoknak a legrövidebb időn belül bíróságba jussanak. A bizalmi férfiaknak a román nyelvet úgy szöben, mint írásban bírniuk kell, hogy az esetleges törvénytelenségek miatt a kontesztációkat maguk megszerkeszthessék. A jelölésük iránti kérvényben teljes nevüket és pontos lakcímüket fel kell tüntetni.

3. Fejtsék ki a legszélesebbkörű működést abban az irányban, hogy minden egyes szavazó feltétlenül váltsa ki szavazó céduláját, mert e nélkül nem lehet szavazni. Ebben a munkában vonják be segítségükre az ifjúságot, amelyet megfelelő utasításokkal lássanak el, hogy házról-házra járva mindenkit felkeressenek. Minden egyes szavazót tartssanak nyilván és névsoraik alapján állapítsák meg, hogy minden szavazó kiváltotta-e céduláját. Szólítsák fel a választókat arra, hogy ezen kötelességüket sürgősen teljesítsék, mert az esetleges tévedéseket, amelyek a múlt évben a nevek helytelen kiírása miatt sok szavazatot vontak el — csakis így lehet helyesbíteni.

4. A legsürgősebben gondoskodjanak az esetleg hiányos listák azonnali kiegészítéséről. Az a néhány megyei vezetőség, amelyek a listák letételével egyidejűleg nem fizette le a taxát is, még a mai nap folyamán fizesse le, nehogy emiatt, vagy egyéb formahibák miatt bármelyik listának is visszautasításban legyen része.

5. Bármilyen akadályt támadna a listák letételének, közöljék azt azonnal a Tartományi Vezetőséggel (Cluj, Str. Baron L. Pop 10, Tel. 9-77.), hogy azonnal intézkedhessünk.

II. a zsidó választóknak:

Minden egyes zsidó választó tartssa kötelességének, hogy szavazócéduláját a szétosztás első napjaiban kiváltsa, nehogy az utolsó napokon előadódó tolongások miatt egyetlen szavazatunk is elveszzen. Minden zsidó választónak tudnia kell, hogy éppen az ő szavazata is döntő lehet a lista sorsára nézve és sajátmagával és népével szembeni kötelességének tesz eleget akkor, amikor szavazócéduláját kiváltja és szavazatát az önálló zsidó listára leadja.

Minden egyes zsidó választónak kötelessége ügyelni arra, hogy közelálló, jó barátai, ismerősei és szomszédai szintén váltsák ki szavazócédulájukat.

Szavazócédula nélkül nem lehet szavazni.

Itt közöljük a kolozsvári választókkal a helybeli szavazócédulák kiadásának sorrendjét:

A választói igazolványokat a július 17-iki képviselőválasztásokra az igazságügyi palotában július 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14 és 15. napokon a déli órákban 11 és 1 óra között adják ki a családi nevek kezdőbetűi szerint az egyes hivatali szobákban.

A. D. E. családi nevek kezdőbetűi a királyi ítélőtábla folyosóján, a 16. számú szobában.

B. családi nevek kezdőbetűi a törvényszéki folyosó 25. számú szobájában.

C. J. családi nevek kezdőbetűi a törvényszék folyosójának 65. számú szobájában.

F. H. családi nevek kezdőbetűi a járásbíróház 15. számú szobájában.

G. N. családi nevek kezdőbetűi a járásbíróház 59. számú szobájában.

I. L. O. családi nevek kezdőbetűi a járásbíróház 19. számú szobájában.

M. családi nevek kezdőbetűi a járásbíróház 14. számú szobájában.

S. családi nevek kezdőbetűi a királyi ítélőtábla 13. számú szobájában.

K. Sch. Z. családi nevek kezdőbetűi a járásbíróház 5. számú szobájában.

P. U. családi nevek kezdőbetűi a járásbíróház 19. számú szobájában.

R. Sz. családi nevek kezdőbetűi a járásbíróház 10. számú szobájában.

V. T. családi nevek kezdőbetűi a járásbíróház 26. számú szobájában.

Minden öntudatos zsidó polgár ki fogja váltani szavazócéduláját!

Az O. Zs. P. erdélyi tartományának Vezetősége:

Dr. Fischer József elnök. Dr. Klein Miksa ügyv. alelnök. Jámbor Ferenc főtitkár.

„Ha választanom kell a zsidóságom és magyarságom között, inkább kitérek” —

mondotta a magyar párt izraelita vallású máramarosi listavezetője

Cluj-Kolozsvár, július 1. Hexner Béla izraelita vallású kolozsvári mérnök, aki hathónapos büntetésének elengedését főleg dr. Klein Miksa, zsidó párti ügyvezető elnök nobilis védelmének köszönheti, elvállalta a magyar párt máramarosi listájának a vezetését nyilván abban a tévhitben, hogy izraelita vallása miatt zsidó szavazatokat is fog tudni szerezni Máramarosban a listának.

Reméljük, hogy a zsidóknak szánt kortesbeszédében Hexner mérnök nem

fogja elfelejteni a kolozsvári táblán perének tárgyalása alkalmából tett elvi deklarációját megismételni.

Hexner mérnök ugyanis néhány nappal ezelőtt a tábla tanácsa előtt a következő kijelentést tette:

„Ha választanom kell zsidóságom és magyarságom között, inkább kitérek.”

Hogy ezzel a nyilatkozattal milyen szavazatokat akar szerezni Máramarosban Hexner Béla, azt nem tudjuk. Már marosban ugyanis nincsenek kikeresztelkedett zsidók.

A bánffyhunyadi rendőrség letartóztatta az „itt a vörös — hol a vörös” kártyás társaságot, mely évek óta fosztogatja az utasokat a nagyvárad — kolozsvári vonalon

A négy letartóztatott részletes vallomást tett nagyváradon a banda többi tagjait is előállítták

Cluj-Kolozsvár, július 1. (Az Uj Kelet tud.) A bánffyhunyadi rendőrség tegnap olyan letartóztatásokat fogantatosított, amelyeknek híre a nagyvárad — kolozsvári vasutvonal utasait a legnagyobb örömmel fogja eltolteni. Már az Uj Kelet is többször hírt adott róla, hogy Kolozsvár és Nagyvárad között banditámokra garázdálkodik a vonatokon egy többtagú kártyás társaság mely ravasz trükkökkel ugratja be az embereket az „itt a vörös, hol a vörös” hamiskártya játékba. A hamiskártyások e műveletek mellett valóságos terrorizáltak az utasokat és a vonatokon olyan jelenetek játszódtak le, melyekről az amerikai banditaávilágról szóló riportokban olvashat az ember.

A hamiskártyások mindenütt a legjobb barátságot tartották fenn a hatóságokkal és ha bármikor feljelentették őket, tovább mozoghattak szabadlábban.

Ha valahol le is tartóztatták az „itt a vörös, hol a vörös” hősöket, rá pár órával már vissza is nyerték szabadságukat. A bandának Nagyváradon van a székhelye, mintegy 16-18 tagja van, vezetőik bérletet vettek ki maguknak a főbb vasutvonalakra. A hamiskártyából mindannyian meggazdagodtak. Legtöbbjüknek házuk van Nagyváradon és a vasuton állandóan tömött pénztárcával utaznak.

Leginkább a külföldről jövő utasokat sikerül megsarcolniok. Így járt tegnapelőtt Gersch Izsák Amerikából hazatért kereskedő, aki dollárban kezdett játszani a veszedelmes hamiskártyásokkal. Gersch rövid idő alatt 110 dollárt veszített és ekkor rájött arra, hogy a hamiskártyások becsapták. A bánffyhunyadi rendőrségen Vertan komiszár előtt feljelentést is tett a történetéről és a bánffyhunyadi rendőrfőnöknek si-

A Nagyváradon fennálló zsidó liceumba,

gimnáziumba és társulati kereskedelmi iskolába járó zsidó vidéki növendékek a legmegfelelőbb elhelyezést nyerhetik a negyedik éve fennálló

NAGYVÁRADAI ZSIDÓ FIU-INTERNÁTUSBAN

Szigoruan kóser ellátás, tanulmányi felügyelet. Olesó díjak. Prospektust kívánatra küld az igazgatóság. Oradea, Str. Delavrance 17.

MEGPRÓBÁLTA MÁR AZ UJ PARAFÁ SZOPÓKÁS SPORT CIGARETTÁT?

Ha még nem próbálta volna meg, úgy vásároljon azonnal egy dobozzal. Tartós és elegáns csomagolásban annyira kiűnően készített cigarettát talál, hogy a dohányzás élvezete sokkal nagyobb lesz. • A Casa Autonoma a Monopliurilor új -kifűnő dahányból készült- cigarettájának darabja 1.20 lei. Eddig még nem szivott ennyire finom cigarettát ilyen olcsó árért. Vásároljon azonnal egy dobozzal.

20 PARAFÁ SZOPÓKÁS CIGARETTA 24 LEI

került is letartóztatnia a veszedelmes társaság négy tagját. Ezek Csáki József, Polgár Lajos, Róth József és Andrási Ferenc, akiket tegnap Kolozsvárra szállítottak be.

A rendőrkezesúrán Drăghiciu Aurel igazgató hallgatta ki őket. A négy hamiskártyás hangoztatta, hogy nem követtek el bűncselekményt, mert ők kártyázni kezdtek Gersch-vel, akinek nem volt szerencséje a játékban. Megnevezték azonban társaikat, akik valamennyien Nagyváradon tartózkodnak. A kolozsvári rendőrség átiratot intézett a nagyváradon kveszturához, ahol megkezdődött a letartóztatottak előállítása. A Bánffyhunyadi elcsipett társaságot pénteken délelőtt már át is kísérték az ügyészséghez.

Rabbi Fischmann Szatmáron

Szatmár, július 1. Rabbi J. L. Fischmann a palesztinai Mizrachi elnöke Máramarosszigetről Szatmárra érkezett, ahol lelkes fogadtatásban részesült. Megérkezése után nagyszabású előadást tartott a szatmári Zsidó Nőegylet színházában, amelynek nagytermét zsúfolásig töltötte meg ez alkalommal a szatmári zsidóság nagy tömege.

Elsőnek dr. Fejes ügyvéd, a szatmári Mizrachi elnöke köszöntötte az illusztris vendéget, majd Ráth Efraim a nagyváradon Mizrachi-központ nevében tartott üdvözlő beszédet. Ezután Rabbi Fischmann emelkedett szólásra és nagy hatású beszédben hívta fel Szatmár zsidóságát a palesztinai építómunka előmozdítására.

— Nem kérek — mondotta — hanem követelek. Mindenki járuljon hozzá a nagy műhöz tehetsége szerint. A kik odakint vannak, verejtéküket és véruket adják az ország felépítésének. Az ittmaradtak legalább pénzükkel vegyék ki részüket ebből a hőroszi munkából.

Rabbi Fischmann beszéde után szűn ni nem akaró tapsal ünnepelte a hallgatóság.

Kontároktól óvakodjék mindenki a saját érdekében!

„CRISTAL” olcsón, szakszerűen fest és tisztít CLUJ

Palesztinai utinapló

IX.

A Holt-tenger. Jerichó. A jeruzsálemi zsidó rendőr. Afuleh. Kfar Gideon

Jeruzsálemtől a Holttengerig vezető út a legkietlenebb része Palesztinának és meglehetősen félelmetes is. Korán dalután indultunk, eleinte felfelé termékeny földek között vitt utunk, itt-ott birkanyáják a még zöldelő hegyoldalakon, arab pásztorkokkal.

Jeruzsálemtől, a Holt-tengerig

Mintegy félóránnyal Jeruzsálemtől egy ós régi templom romjainál álltunk meg, mozaikján egész tisztán kivehető héber motívumokkal. Egy arab kocsmaféle van mellette, a tulajdonos vezet a nemrégén kiásított és bekerített helyre, aztán baksis után nyújtja a kezét, mint ahogy ez így van minden héber szenthelyen. Innen lefelé haladtunk sívári hegyek között. Minden hegynek van valami bibliai magyarázata. Egyiken Dávid király harcolt, a másikon nyáját őrizte; valahol itt tanyáztak a Makkabeus-hősök is, stb. Mi csak azt látjuk, hogy síváriak, elhagyottak, évezredek esőmosta nyomok haladnak csikokban véges-vegig. Egyeseket gömbölyűen simára formált az eső és a szél és mert mindig egy oldalról fujdogál a szellő, egészen érdekesen sima az egyik oldal és sziklás és borostás a másik. Valahol itt vannak a márványbányák is. Remek napvítésben nagy sebességgel haladtunk a bitumen uton. Két oldalt szorosan a hegyek, Kanyarodva bukkantunk ki egy-egy kis síkságra, ahonnan szemünk elé fekküdt a Holttenger, hogy egy újabb kanyarulattal eltűnjön, míg végre egész mélyen, sik területre érünk, szikár, műveletlen legelőre. Bizony ebben nem sok öröme telik sem embernek, sem állatnak. Egyetlen falut sem érintettünk a negyvenkét kilométer távolságban, csak egy-két szemkört jövő turista autó vidított fel bennünket.

A Holt-tenger

A Holt-tenger vidéke azonban már igen élénk. A kiaknázásra épített művek és munkásai egész kis várost alkotnak. Míg Jeruzsálemben egész hűvös volt, addig itt már fűrdök a tó nagyságu „tengerben”, mely nagyságában inkább egy tó, mint tenger. Tudvalevő, hogy sós tartalma miatt semmi élő lény nincs a tengerben, vize a legszebb kék és mozdulatlan, csak a karcsu fehér motorcsónakok hasítanak bele, kiméletlenül a turisták kíváncsiságára. Remek strandja van és most építik ki a vízisportot, melyet különösen az idegen kirándulók üznek. Ujabbban egy gyógyfürdőt akarnak építeni a part mentén.

Jerichó

Jerichó romjaihoz zárandokoltunk el, egy arab falun keresztül. Itt éppen úgy, mint másutt, a falu összes férfiai kint ültek az uccán, alacsony székeken lustálkodva. Pillanatok alatt bukkik le a nap és sietve indultunk vissza a barátságos helyre. Sehoh egy ember, s a tenger színtől mélyen belenyulik az ut a hegyek közé. Ha nem is tulságosan, de szinte megnyugtató volt még az arab rendőr előbukkanása is egy-egy kanyarulattal. A sófőző maga is erősen hajtott. Mire feketére sötétedett, megkönnyebbült szívelel láttuk előtűnődni Jeruzsálem épületeit. Jeruzsálem lakóinak a száma hatvan százalékban zsidó. Jelenleg a zsidó lakosság arra törekszik, hogy ketté oszassák a városi közigazgatást és minden reményük meg van arra, hogy ezt keresztül is viszik.

Erdélyiek Jeruzsálemben

Zsidó rendőrök is aránylag jócskán vannak. Volt alkalmunk egy máramaros-szigeti fiuvall beszélni, ki Jeruzsálemben rendőri szolgálatot végez. Szerinte sokkal több zsidó rendőr kellene hogy legyen. Jelenleg az egész országban csak háromszáz van, ebből Jeruzsálemben hatvan. Ez a nyílt eszű intelligens rendőr, ahogyan hozzáértéssel beszélt minden kérdésről, fogalmat adott arról, hogy milyen a zsidó rendőr. Sokfelé kalauzolt bennünket, lévén félnapos szolgálatos és igaz örömmel telt benne. Meg kell emlékezni Kishoni asztalosról is, ki Kolozsváron somérvezető volt. Voltam a műhelyében, hat gyalupaddal dolgozik, modern műbutor kerül ki a műhelyéből és nem cserélne fel kolozsvári barátával egyszerű, de nyugodt életét. Jeruzsálemben sokkal több magyar zsidó él, mint Tel Avivban, pár nap alatt kedves baráti körbe kapcsolódtunk. Igen sok a magyar zsidó mérnök is, akiket nagyon szeretnek és az arabok is gyakran velük építetik házaikat, nem is beszélve a középületekről.

Az építés művészete igen előrehaladott a szent város újabb negyedeiben, a King-Hotelnek például messze Keleten híre van. Annál érdekesebb az egészen arab és keleti bazar, keskeny fedett sikátorokban, óriási lármájával, hol pontosan az ötödéért veszi meg az ember az árut a vehemensen kínáló kereskedőtől, Tarka selymet, kézimunkákat, keleti csecsebecsét nevéstéses áron. Kísérőnk figyelmeztetett, hogy szorítsuk magunkhoz pénzes-táskáinkat, ha nem akarunk nélküle távozni onnan. A kereskedelem Telavivban sokkal szolidabb, mint Jeruzsálemben. Tel Avivban szabot árak vannak, míg Jeruzsálemben jó keleti szokás szerint sokat kell aludni. Kivételt csak a Bezállel iparművészeti cikkeket képeznek, melyeknek szintén szabott ára van.

Nazareth — Afuleh

Április 14-én indultunk el Jeruzsálemből az Emek Jesreelbe. Még egyszer végig fut a szemem Dávid tornyán, a damaszki kapun, az Executivá, a KKL épületein, — ki tudja lesz-e viszontlátás, — és rohan az autó, új impressziók, új szépségek elé. Gyors iramban hagyjuk el a hegyvidéket; fekete termékeny talaj, dus, buján zöldelő gabona-táblák integetnek felénk. Ebben a kicsiny országban minden husz kilométer távolságban új klíma hozza zavarba az embert. Telavivban arattak, Jeruzsálem északi határán, alig hogy cseperedik a buza, emitt a késő tavasz, nyárelőtt mutat a mező. A keresztény Nazareth városán keresztül visz az utunk, rendezett csinos kis város, nagyon sok kolostorral. Istenáldotta szép mezők, sok arab tulajdon, Afuleh határa már zsidó kezekben van és innen fél napi auton mindig zsidó földön járunk. Afuleh nagyközség az Emek koloniáinak kis városa, többnyire orosz zsidók a kolonisták és igen jómódban élnek. Egy kis vendéglőben ebédeltünk és kedves ismerősként köszöntöttük a Tenuvah csomagolási vajat és tejtejt. Vendéglősnök elmondta, hogy dolgozni kell itt mindenkinek. Ez

A Hermes menetjegyiroda nyári tanulmányutazásai

Gyermeknyaralattási akció az Adria partján

Az a nagy érdeklődés és osztatlan tetszés, mellyel a nagyközönség olesó külföldi utazásainkat kíséri, arra készítette a Hermes menetjegyirotát (Cluj és Brasov), hogy egy újabb olesó kirándulást kapcsoljon be. Ezidén újabb munkaterülettel egészítettük ki munkáságunkat. Gyermeknyaralattási akció szerveztünk, mely módot nyújt arra, hogy résztvevő gyermekek igen olesó áron tanári felügyelet mellett a dalmát tengerpart legszebb helyén: Sclén (Cirkvenica mellett) üdülhessenek, mely nyaralóhely sekélyvízű, bársnyos homokos strandjánál fogva kitünően alkalmas gyermekek számára.

Ezt az olesó adriaparti nyaralást igénybe vehetik a gyermekek hozzátartozói, akiknek kitünő elhelyezéséről és ellátásáról a legmesszebbmenő módon történik a gondoskodás.

Ujból közöljük a nyári kirándulásaink programját:

Julius 4—11-ig Párizs. Költség Lei 6900, esetleg két nappal meghosszabbítható a párizsi tartózkodás, ára 580 lejfel több. A visszautazás egyénileg történik 45 napon belül. Odautazás Németországon át, visszafelé Svájc és Ausztrián keresztül.

Jul. 7—23. (16 nap) Velence—Bologna—Róma—Nápoly—Capri—Ragusa—Trieszt—Portorose. Ára Lei 9600. Nápolytól Triesztig 4 napos tengeri út a Sarnia luxus óceánjáró hajón. Portoroseban 2 napos üdülés.

Julius 19—27 (9 nap). Susák, innen 7 napos hajóút a dalmát tengerpart mentén. Sebenico—Trau—Spalato—Ragusa—Cattaro—Arbe érintésével Cirkvenicába. A hajóút tartalma alatt napi négyeszeri bőséges étkezés. Susákon egy napos tartózkodás jó polgári szállóban. A hajóúton minden városban néhány órai idő áll rendelkezésre a városok megtekintésére. Költség Lei 5800. Ugyanez a hajón 1. oszt. ban Li 900 többlet.

Julius 17—27 (11 nap) Prága—Drezda—Meissen—Berlin—Lipese. Költség Lei

a titka mindennek. Aki dolgozni akar, az nem csalódhat, megéri munkájának a gyümölcse. Felszereltük magunkat alaposan narancssal, társaságunk egyik-másik tagja huszat is elfogyasztott belőle naponta, lévén nagyon olesó, jöllehet az Emek nem termel narancsot.

Kfar Gideonban

Afulehből Kfar Gideonba érkezünk, ahol már vártak bennünket. Előző nap Jeruzsálemben tudták meg, hogy jövünk. Egy kolonistához gyűltek az asszonyok és gyerekek s megindult a panasza, nekünk asszonyoknak, míg a férfiak kimentek szétnezni a földön. A tiszta, barakszerű, belül fehérre meszelt szobában piros posztag egészséges gyermekek és asszonyok és hallgatom a panaszt, hogy az orosz zsidókat jobban szeretik, hogy ez a föld rosszabb, mint a többi és hogy messze kell vinni a kenyeret sütni és megázik, ha esik az eső. Nem állottam meg szó nélkül, s egy kicsit bizony odamondtam, hogy hallottuk mi azt amerre csak jártunk, amikor kérdeztük: „Hát itt senkinek sincs semmi panasz?” „Várjanak csak — felelték — majd panaszkodnak Kfar Gideonban eleget.” S hogy így megpirongattam őket, kiegyenesedett az asszonyok háta s tiltakozva hangoztatták: „Mi nem panaszkodunk, egy kolonista nem panaszkodik, csak úgy beszélgetünk. Már van kemence, mert építettünk és a föld is javul és majd megsegít az Isten!”

Hát nem is olyan borzasztó a helyzet Kfar Gideonban. Aki nem volt odaválo, annak el kellett mennie és aki odaválo, az meg fog ott élni, ha nehéz is az átmenet az erdélyi kiskereskedésből palesztinai mezőgazdaságba. Hogy amolyan igazi paraszt legyen, aki nem a szomszédjától várja a segítséget, hanem a maga esztől és a két kezétől. Sokkal sötétebben festették le nekünk itthon a helyzetet, mint ahogy azt a helyszínen láttuk a valóságban. Szép szőlőt, gyümölcsöt látunk, a gabonafélék, ha gyengébbek is, nem egészen rosszak s egészen biztos, hogy sok minden függ a munkástól is. A házak előtt piros muskátlik mutatják a női nem szépezkét s mi azzal az érzéssel távoztunk a kolonisták hálálkodásai között, hogy Kfar Gideon sem egy elvesztett hely.

Weinberger Nándorné.

elhelyezés Lei 1650.

Szept. 5—12 (8 nap) Párizs. Lei 3900, 2 nappal meghosszabbítható a párizsi tartózkodás és ára 580 lejfel több.

A fent jelzett árak Budapesttől—Budapestig értendők, benne foglaltatnak a következők: Szálloda, szállodai adók, boraválók, reggeli, ebéd, podgyászszállítás az állomástól a szállodáig. Az egyes városokban a belépődíjak, autójáratok, kirándulások külön fizetendők, azonban egy összegben is megválthatók igen mérsékelt áron.

A fenti kirándulások mindegyikére válaszbélyeg beküldése mellett felvilágosítással szívesen szolgál a Hermes menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. és Brasov, Kolesor ucca 3.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton este 9 órakor: Husvétü vakáció. (Ujdonság, először!) Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona, a budapesti Nemzeti Színház művésznőinek vendégja téka. Premier-helyárak. Páholy 5 személyre 300 lej, stb. Sorozatszám: 254.)

Az Opera-Mozgó műsora

Szombat fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor: Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor: Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor:

Nagy premierfilm! Az idej filmprodukciónak koronája, németül beszélő és éneklő hangos vígjátékláger, a **Boldog szívek.** Főszereplők: Bárony Rózi, Magda Schneider, Georg Alex ander, Hermann Thimig. Ezen filmnél kivételesen mérsékelt felémelt helyárak: 15 és 25 lej. Nincs külön repló- és segélybélyeg.

Szinkör-Mozgó műsora

Pénteken d. u. fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Hangos premier! Paramount attrakció. A táncosnők hiénája. Izgalmas dráma Newyork éjszakai életéből, dal betétekkel. (A híres spanyol románc: Ay, Ay, Ay) és revüszámmal 9 felvonásban. A főszerepekben: Metaxa, a Metropolitan Opera román énekes és Claudette Colbert. Miky Maus és hangos hradó. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

APRÓ HIRÜETÉSEI

Társat keresünk Clujon jól bevezetett rádió, villamossági üzletünkhöz kettőszáz ezer lej készpénzzel. Válasz „Társ” jelíggel.

Julius 15-re kiadó lakások és üzletek Reg. Ferd. (Wesselényi u. 23.) Uccai két szoba, konyha, fürdőszoba. Uccai egy-szoba gorzon, fürdőszoba. Uccai üzlethe-lyiség 3 szobából (mellékfronton). Udvari üzlethehelyiség 1 szobából. Udvari lakás egy szoba konyha. Ertekezhetni telefon 510. Ugyanitt eladó három üzletportál redőnyökkel.

Vannak friss foszott libatollat. Cim a kiadóban.

50 év óta fennálló fűszerüzlet, vendég lő házzal, kerttel öregség miatt eladó. Cim a kiadóban.

Németországi szakképzettséggel fiatal optikus állást keres. Cim Blum Zsigmond Oradea. „Optikus” jelíggel.

Jól bevezetett cég állandó alkalmazásra keres irodai vagy utazói tisztviselőt 3000 lej kezdőfizetéssel és mellékjövédellel. 40.000 lej készpénzkaució szükséges. Ajánlatok „Agilis” jelíggel a kiadóba küldendők.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba azonnalra. Cim a kiadóban.

— Newyork vá-

ra kap kölcsönt. Hosszas tárgyalás bankkonzorcium meneti hitel szarosanak öt hóna a súlyos ameriz hogy Newyork v százalék kamato volt példa.

— Botrány az lentik: A bécs énekelte Jan K mobile” áriájána zönség viharosar ru tenoristát, ak és meg akarta Lucon karmester vetkező számoa tott és a publik szinpad elejére kal felszólította létre, aki végre A közönség a k rendezett.

— Nyaralás t tik: A németors tottsága az edd csaknem a felér leyk most azzal meg a külföldi tanak arra az it tozások megszün

— Ügyvédi hi védi irodáját C alatt (a törvény nyitotta.

— A szir köz rizsből jelentik: meg a szir köz elnöké Ali Bey elnökét. Az új előkelő szir csa is, nagyatya is szir történelem a mohamedansá delmezte meg a maszkusz kormá lönben teljesen fiu, aki középis mányait a gala ban, illetve Pa

— Veszedelm termei, Párizsb Phippar katasz Henry Faure fr nemzetközi konf veteli, amely törvényt dolgoz a személyszállit nek be szalont dőszobát, mive legtöbb esetben okozja.

— A megbold Ullmana Salam központi iroda nagynevű elnök lamon beszerce sa julius hó 1 7-én délelőtt 11 zsidó temetőben telői és tanítvá széből nagy szá

Miért? A cél a kitünő sikere sok, valamint s ban a Togallal általános elism győztesnek. egyhangulag el gyorshatásu fáj utólréhetetlen, idegfájdalmakn valamint fejfáj

— Az ameriz vezetői megye leszerelési terv tik: Az ameriz zetői rádió-tele Washingtonnal nyüket, hogy egyezés fog lét lesi terv alapja

— Árverés herceg csehszlo zából jelentik: csehszlovákiai rona váltóadoss deltek el. A b ezredesi illetm telte, de a szóf adta, hogy a he gária területén lalható.

HIREK

— Newyork város is csak nagy kamatra kap kölcsönt. Newyorkból jelentik: Hosszas tárgyalások után egy newyorki bankkonzorcium negyvenmillió dollár átmeneti hitelt szavazott meg Newyork városának öt hónap és tíz napra. Jellemző a súlyos amerikai kölcsönviszonyokra, hogy Newyork város öt és háromnegyed százalék kamatot fizet, amire eddig nem volt példa.

— Botrány az Operában. Bécsből jelentik: A bécsi Operában a Rigolettót énekelte Jan Kiepara. A „La donna e mobile” áriájának előnéklése után a közönség viharosan megtapsolta a világhírű tenoristát, aki visszatért a színpadra és meg akarta ismételni az éneket, de Lucien karmester tovább dirigálta a következő számokat. Kiepara még sem tági tott és a publikum tapsviharai közben a színpad elejére ment, ott kézmozdulatokkal felszólította a karmestert az ismétlésre, aki végre kénytelen volt ismételni. A közönség a karmester ellen tüntetést rendezett.

— Nyaralás hitelbe. Berlinből jelentik: A németországi fürdőhelyek látogatottsága az eddigivel szemben az idén csaknem a felére csökkent. A fürdőhelyek most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a külföldi vendégeiknek hitelt nyújtanak arra az időre, amíg a devizakorlátozások megszűnnek.

— Ügyvédi hír. Dr. Dénes László ügyvédi irodáját Clujon, Str. Vilson 1. sz. alatt (a törvényszékkel szemben) megnyitotta.

— A szir köztársaság új elnöke. Párizsból jelentik: A napokban választotta meg a szir köztársaság parlamentje közelnökké Ali Bey Abedet a parlament eddigi elnökét. Az új köztársasági elnök ösi előkelő szir családból való, akinek atyja is, nagyatya is előkelő szerepet vitt a szir történelmében. Nagyatya 1860-ban a mohamedánok ellen nagy eréllyel védelmezte meg a keresztényeket, mint Da-masz-kusz kormányzója. Ali Bey Abed különben teljesen francia műveltségű férfi, aki középiskoláit és egyetemet tanulmányait a galatai francia főgimnáziumban, illetve Párizsban végezte.

— Veszdelmesek a hajók dohányzótermei. Párizsból jelentik: A Georges Philippat katasztrófájának hatása alatt Henry Faure francia hajóépítő mérnök nemzetközi konferencia összehívását követeli, amely konferencián nemzetközi törvényt dolgoznának ki, hogy a jövőben a személyszállító hajókon ne rendezzenek be szalont, dohányzótermet és fürdőszobát, mivel ezek berendezése a legtöbb esetben a hajó pusztulásának az okozója.

— A megboldogult beszercei főrabbi, Ullmann Salamon sírköveavatása. Az orth. központi iroda múlt év nyarán elhalt nagynevű elnökének, néhai Ullmann Salamon beszercei főrabbinak sírköveavatása július hó 11-én, hétfőn, Tammuz hó 7-én délelőtt 11 órakor lesz a beszercei zsidó temetőben, melyen az elhunyt tisztelői és tanítványai az ország minden részéből nagy számmal fognak megjelenni.

— Miért? A célszerű összeállítás és azok a kitűnő sikerek, amelyeket híres orvosok, valamint számos klinikán és kórházban a Togallal elérték, rövid időn belül általános elismerést vívtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangulag elismerik, hogy a Togal gyors hatású fájdalomcsillapító szer, mely utólráható, köszvényes, csuszos-és idegfájdalmaknál, ideges fogfájásnál, valamint fejfájásnál.

— Az amerikai leszerelési delegáció vezetői megegyezést remélnek a Hoover leszerelési terv alapján. Genfből jelentik: Az amerikai leszerelési delegáció vezetői rádió-telefonbeszélgetést folytattak Washingtonnal s közölték azt a reményüket, hogy a világerőtekeleten megegyezés fog létrejönni a Hoover-leszerelési terv alapján.

— Árverést rendeltek el Cyrill bolgár herceg csehszlovákiai ingóságaira. Prágából jelentik: Cyrill bolgár herceg csehszlovákiai ingóságaira 150 ezer korona váltóadossága miatt árverést rendeltek el. A bíróság a herceg bulgáriai ezredesi illetményei lefoglalását is követezte, de a szófjai kormány azt a választ adta, hogy a herceg nem tartózkodik Bulgária területén s illetménye le nem foglálható.

A bécsi állatorvosi főiskola egyik professzora egy emlékünnepen rálőtt a tudományegyetem rektorára

Seltz polgármester ütötte ki a fegyvert a merénylő kezéből

Bécs, július 1. Az elhunyt Wettstein professzor emlékművének mai felavatási ünnepségén a megjelent előkelőségek sorában izgalmat keltett egy váratlan revolver lövés, amelyet Schneider Károly Kamilló állatorvosi főiskolai professzor adott le régi haragosára, Abel tudományegyetemi rektorra, aki

épen beszédben méltatta az elhunyt professzor érdemeit. A merénylő golyója célt tévesztett. Már épen másodszor is löni akart, amikor a ritka lélek-jelenléttel rendelkező Seltz bécsi polgármester kiütötte a fegyvert kezéből. A rendőrség ezután letartóztatta a merénylőt.

— Bethlen volt miniszterelnök örül a magyar kormány helyénmaradásának. Budapestről jelentik: Az egységespárt ma esti ülésén Bethlen volt miniszterelnök örömet fejezte ki a kormányzó azon döntése felett, hogy a kormányt hivatalában visszatartotta. Hangoztatta, hogy a párt megnyugvással fogadta a kormányzó elhatározást s mint eddig, továbbra is támogatásában fogja részesíteni a kormányt.

— Eljegyzés. Klein Hinde Erőmhályfalva és Fischer Sándor Szatmár jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Miklas osztrák köztársasági elnök kihallgatáson fogadta a nemzeti kisebbségi konferencia delegációját. Bécsből jelentik: Miklas szövetségi elnök kihallgatáson fogadta az osztrák fővárosban ülésező nemzeti kisebbségi konferencia delegációját, akiket Wilfan elnök vezetett az audienciára. Az üdvözlő szavakra Miklas beszéddel válaszolt.

— Az ir kormány visszaküldötte a hűségkü eltolására irányuló javaslatot a képviselőháznak. Londonból jelentik: De Valera kormánya visszaküldötte a hűségkü eltolására irányuló javaslatot az ir képviselőháznak, miután az ir szenátus annyi módosítást ejtett a javaslaton, hogy azt az eredetihez képest csaknem felismerhetetlenné tették.

— Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott élelmiszerek idéznek elő, a természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata fontos segédeszköz képez. Híres orvostudományi könyvekben felsorolják azt is, hogy a Ferenc József víz többek között olommérgezésnél, mint specifikus ellen-szer kitűnően bevállik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A szűrsőségi nacionalista diákszavargások miatt bezárták a nankingi egyetemet. Nankingból jelentik: Az egyetem szűrsőségi nacionalista diákszavargá sok miatt bezárták. A főiskolai hallgatók a rektort, aki egyuttal a közoktatás-ügy államtitkára is, továbbá több más professzort, akik a diákok mozgalmát le akarták szerelni, tetteleg bántalmazták. A karhatalom megszállotta az egyetem épületét.

— Angliában újra divatba jött a szalmakalap. Londonból jelentik: A walesi herceg girardj-kalappja újra divatba hozta ezt a szalmakalapot. A gyárak Ausztráliából és Újzéländből is nagy rendeléseket kaptak. Londonban már több, mint százezer kalap áll rendelkezésre a vevőknek az üzletekben.

RAPRÓL NAPRA

Az angol admirális elrendelte, hogy az M. II. tengeralattjárót, amely Portland közelében hónapokkal ezelőtt egész személyzetével együtt a mélységbe süllyedt, emeljék ki a tengerfenékről. Ha a kísérlet sikerrel fog járni, az áldozatokat Portsmouthban fogják eltemetni.

Egyik olcsó londoni penzióban világitógázzal öngyilkosságot követett el Ivy Pagis, aki a világháború idején angol kémnő volt. Ivy Pagist kevéssel a hadüzenet után német nagykereskedő feleségül vette s az ilymódon előkelő társadalmi szerephez jutott nő egyik hadügyminisztériumi páncélszekrényből vezérkari titkos terveket lopott el, majd az iratokkal apácának öltözve Hollandián át Angliába menekült. A háború végén a hadvezetőség a vakmerő kémnőtől megvonta támogatását, társasága kitagadta, mire Ivy Pagis ivásra adta magát s teljesen elzülött.

Edgar Wallace irodalmi hagyatékában három kötetre való lírai költeményt is találtak.

St. Denisben Jacques Desailles öt éves kisfiu szülei emeletes lakásának ablakából kiesett az uccára. Szerencsére hálóinge ejtőernyő módjára szétterült s a kisfiu csak könnyebb zuzódást szenvedett.

Ugy hírlik, hogy Hitler részt fog venni Gusztáv Adolf svéd herceg és Sybille szász-kóburg-góthai hercegnő esküvőjén.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, július 2.

Bucuresti, 19: Könyvű zene.

Budapest, 9.15: Az Országos Postazenekar hangversenye. Vincze Zsigmond: Aranyszőre bárány, nyitány. Dohnányi: Rurallia Hungarica. Siklós: Találkozás. Hubay: Hegedűszó a Cremonai hegedűsből. Erkel: Bánk bán, Dienne: Lilliom-szál. Kacsó: Késő ősz van, Dienne: Lilliom-közi induló. 11.15: A rádió ifjusági félóra. 12.05: Eugen Stepat orosz bal-lajkazenekarának hangversenye. 4: Gyer-mekjátékszóra. 5: Pertis Jenő és cigányzenekarának zenéje. 6: Mit üzen a rádió? 6.30: Gramofontánczene. 7.30: A szolnoki MAV fűtőházi Összetartás dal-kör hangversenye. 8.15: Lakos Tibor és Mocsányi László vidám estje. 8.55: Üge-tőversenyeredmények. 9: Az 1. honvé-gyalogezred zenekarának hangversenye. Rossini: Olasz nő Algírban, nyitány. Fricsey Richard: Erzsébet keringő. Grieg: Peer Gynt, Reggeli hangulat. Aase halála. Anitra tánca. A hegyi király barlangjában. Kling: Csalogány és rigó. Riesz F.—Fricsey: Perpetuum mobile. Járai István: Spanyol szerenád. Valse lente. Komzák Károly: Barátaink, egyveleg. 9.45: A rádió külügyi negyed-óra. A hangverseny után körülbelül 10.30: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Id. Kiss Béla és cigányzenekarának zenéje.

Bécs, 19.35: Tenor, alt, szoprán dalok.

Berlin, 19.10: Dalok.

Frankfurt, 22.45: Zenekar.

Heilsberg, 19.25: Német barokk zene zongorán.

Langenberg, 17: Citerazene szolístákkal

Lipce, 20: Régi és új táncok.

Stuttgart, 20.45: Hangverseny. Beetho-ven: Hegedűverseny, zenekarral, Weber: Euryanthe nyitány.

Varsó, 20: Könyvű zene, 22.05: Chopin hangversenye.

Poznan, 22.55: Kávéházi zene.

Kattovitz, 22.50: Tánczene.

Milánó, 19.35: Gramofon, 20: Gramo-fon.

Róma, 20.45: Puccini: Fecskék c. ope-rája.

Palermo, 17.30: Gramofon, 20.45: Bet-tinelli: Ave Mária.

Prága, 20.05: Fuvos zene.

Pozsony, 4.30: Rádiózenekar.

Kassa, 18.30: Szlovák népdalok, 19.20: Szakszofon.

Belgrád, 19.30: Schubert: G-dur vo-nónsgyes. 20.50: Gramofon, 23: Cigány-

Olcsó hét

Stea CLUJ, Regele Ferdinand No. 9.

volt Judovics Lázár üzlet

CREP de CHINE Lei 89

UJ KELET Legújabb hírek

A liberális pártban napirenden vannak a veszekedések a jelölő listák összeállítására miatt

A Banca Nationala fel akarja függeszteni a devizakorlátozási tilalmat. Mária királyné Szinajába utazott

Julius 5-én érkeznek meg a népszövetségi szakértők

Bucuresti-Bukarest, július 1. A Lupa értesülése szerint a liberális párt körében a jelölő listák összeállítására körül napirenden vannak a veszekedések. A vidéki szervezetek nem akarják respektálni a központi által meghatározott jelöléseket, ezenfelül pedig az ifjú liberálisok sérelmezik azt, hogy képviselőiket nem jelölték esélyes helyeken. Tighinában Tancrend Constantinescu volt iparügyi minisztert, az ottani liberális párt szervezet elnökét állította a központi lista első helyére. A helyi szervezet azonban saját emberét kívánta listavezetőnek, úgy hogy Tancrend Constantinescu jelölését vissza kellett vonni. Politikai körök prognózisai szerint a választások meglepetése dr. Lupu pártjának előtörése lesz. Hasonlóképpen sok szavazatra számíthat a liberális párt mindkét frakciója. Nem lehet kétséges viszont, hogy a nemzeti paraszt párt jóval több szavazatot fog kapni, mint a mennyi szükséges a parlamenti többség biztosításához.

Felfüggesztik a devizakorlátozást

A Grigore Filipescu párt lapjának, az Epocának értesülése szerint a Banca Nationala igazgatóságát az a terv foglalkoztatja, hogy a deviza-korlátozási intézkedéseket rövid időn belül felfüggeszesse.

Ugyancsak ezzel kapcsolatosan az Adeverul azt írja, hogy Teodor Orgidan, a kereskedelmi kamarák szövetségének elnöke audiencián jelent meg Mironescu pénzügyminiszter, Lugosanu iparügyi miniszter és Constantin Anghelescu bankormányzó előtt. Orgidan hivatkozott arra, hogy Románia kereskedelmét és iparát különösképpen az effektív valuta bevezetése körüli nehézségek miatt súlyos károsodások érik. Eppen ezért kérte az intézkedéseket, hogy a megszorító intézkedéseket helyezték hatályon kívül.

Julius 5-én érkeznek a népszövetségi szakértők

A Népszövetség pénzzakértói, akiket a Vaida-kormány hívott meg az állam pénzügyi reorganizálásának előkészítésére, az eredeti tervtől eltérően, július 5-én érkeznek az országba. A szakértőbizottság egyik tagja, Loveday angol bankértő pillanatnyilag Ausztria pénzügyi helyzetének tanulmányozásával van elfoglalva, úgy, hogy ő előreláthatólag csak a jövő héten jöhet az országba. A kormány minden előkészületet megtejt már a szakértők fogadására. Az egyes minisztériumok már több, mint egy hete dolgoznak azokon a jelentéseken és statisztikákon, amelyeket a szakértők munkájuk során fel akarnak használni.

Tilea mérnök közlekedésügyi államtitkár lett

Bucuresti-Bukarest, július 1. A kormány Tilea mérnököt, a közlekedésügyi minisztérium kolozsvári osztályigazgatóját delegálta a minisztérium államtitkári teendőinek ellátására.

Bucuresti-Bukarest, július 1. A Resicai Művek értesítették a munkaügyi minisztériumot, hogy az üzem munkásai még mindig nem akarják felvenni a munkát. Joanitescu munkaügyi miniszter azonnal vizsgálatot rendelt el, amely a következőket állapította meg:

A kormány Joanitescu miniszter intervenciójára tízmillió lejt utalt ki a Resicai Műveknek, azzal a kizárólagos rendelkezéssel, hogy ebből a pénzből kifizessék a vállalat alkalmazottait és munkásait. A Resicai Művek ezzel szemben a pénz

egy részét más célokra fordították.

A munkaügyi miniszter egy vezérfelügyelőt küldött ki Resicára a kérdés kivizsgálására.

Mária királyné Szinajába utazott

Bucuresti-Bukarest, július 1. Mária királyné ma Bukaresten keresztül Szinajába utazott. Innen a királyné brani kastélyába megy, ahol bevárja Ileana hercegnő és férje, Anton Habsburg herceg érkezését. Mint ismeretes, a hercegnő anyai örök műknek néz elébe.

Mihály trónörökös, aki az elmúlt héten egy, a közoktatásügyi miniszter elnöke

alatt álló bizottság előtt sikeresen letette a negyedik elemi osztály vizsgáját. Mamaia utazott és ott fogja eltölteni nyári vakációját.

Az ellenzék választási irodája újból panaszokozdik a királynak

Az ellenzék központi választási irodája tegnap újból ülést tartott és a Romanat, Dambovita és Bacău megyékből beérkezett panaszokat tárgyalta. Kifogásaik vannak a szavazóigazolványok kibocsátását illetően. Elhatározták, hogy újabb panasszal fordulnak a királynak, továbbá a belügy- és igazságügyminiszterekhez.

Az Angol Bank két és fél százalékról két százalékra mérsékelte a leszámítolási kamatlábát

London, július 1. Az Angol Bank főtanácsának mai ülésén 2 és félszázalékról 2 százalékra mérsékeltek a leszámítolási kamatlábát. Az angol jegy-

bank fennállása óta ez az eddigi legalacsonyabb bankráta. A kamatlábleszállítást a nagyarányú kölcsönkonverzió előkészületének tekintik.

Politikai körök szünet nélkül foglalkoznak a román-orosz paktum kérdésével

Bucuresti-Bukarest, július 1. A Curantul szerint politikai körökben szünet nélkül foglalkoznak a megnevezési szerződéssel. Cadere, varsói követ, aki családi ügyeiben a fővárosban tartózkodott, jelentést tett a külügyminisztériumnak, a varsói hangulatról, amely bizik abban, hogy az orosz- lengyel szerződéssel egyidejűleg fogják aláírni

Genfben az orosz-francia és az orosz-román szerződéseket is. Titulescu tegnap hosszú táviratot intézett a kormányhoz a genfi tárgyalásokról és Zalesky közvetítéséről. Hír szerint a lengyel külügyminiszter olyan formulát talált, amely alkalmas a román álláspont kielégítésére is.

Egy budapesti zsidó bankár és nővére megrázó öngyilkossága

Bettelheim Mórnak hívják az öngyilkos bankárt

Budapest, július 1. Nagy megrázkóztatást keltett a fővárosban, főként a tőzsdei körökben az a csütörtökön elterjedt hír, hogy egy régi neves budapesti bankár, az 56 éves Bettelheim Mór, a volt Krausz és Bettelheim bankház egykori belfagya, 58 éves nővérel együtt öngyilkosságot követett el. A Kossuth Lajos ucca 4. számú házában bérelt ötszobás lakásában találták holtan csütörtökön Bettelheim Mór és nővérét, Bettelheim Rízát, egy gyermekora óta mindkét lábára béna nőt. Bettelheim Riza tolószékében ült holtan, mellette egy asztalkán kiürített üveg, amelyben veronál volt. Szemben a nővérel, átlótt halántékkal feküdt holtan Bettelheim Mór.

Tegnap reggel több ügyfele kereste Bettelheim Mór, csengettek a lakásán, de senki sem jelentkezett, kilenc óra tájban érkezett meg a bankár alkalmazottja és bizalmasa, Strasser Géza, aki nyomban rosszat sejtett s a házfelügyelővel feltörte az ajtót. A rendőrségről

Vitéz Jónás Károly rendőrfogalmazó vezetésével ment ki egy bizottság a dráma színhelyére. A rendőrorvos megállapította, hogy Bettelheim és nővére már órákkal előbb meghaltak.

Az öngyilkos bankár bucsulevet hagyott hátra, amelyben azt írja bizalmasának, Strasser Gézának, hogy önhibáján kívül került bajba és nem bírja tovább. Ezer pengőt mellélt a levélhez azzal a kéréssel, hogy ebből száz pengőt adjanak át Basch főorvosnak, 900 pengőt fordítsanak a temetésére. Az öngyilkos bankár és a nővére már napok óta készülhettek a végzetes tette. Bettelheim Riza régen összegyűjtött altatószerekből kevert magának egy pohár mérget. Amikor a béna nő tolószékében már elvesztette az eszméletét, a bátyja leült a szoba közepén egy berzserre, és szembefordulva nővérel, föbelőtte magát.

Bettelheim Mór az utóbbi időben minden vállalkozásával fiaskót vallott és valószínűleg az ennek következtében

Szigorúan rituális diákokotthon Bécs központjában

Vállalja bármely iskolatypus tananyagának előkészítését. Saját nyári üdülőttelep a Semmeringen. Vezető: J. Eisenberger Staatl. geprüfter Lehrer Wien II. Gr. Pfarrgasse 8. Tel. A 45-4-92.

beálló lelki depresszió hatása alatt határozta el magát az öngyilkosságra. Végzetes elhatározását megbeszélte nővérel, akit rajongásig szeretett és elhatározták, hogy együtt mennek a halálba.

Az utóbbi három esztendőben két nagy csapás érte a Jutával és a Hungária műtrágyával folytatott szerencsétlen spekuláció következtében. Barátai véleménye szerint hárommillió pengő vagyona az utóbbi időben majdnem teljesen elveszett.

Karintia bonokkal fizet

Bécs, július 1. Karintia osztrák tartomány pénzügyi helyzete olyan súlyos, hogy a köztisztviselők júliushavi illetményeit ismét két részletben tudja csak folyósítani, mégpedig oly módon, hogy a második részletet nem készpénzben, hanem bonokban utalják ki, amelyeket a kereskedők adófizetésre használhatnak fel. Mivel a kereskedők a bonokat nem kötelesek elfogadni, bizonyosra vehető, hogy a határozat köztisztviselői körökben nagy elkeseredést vált ki.

A Sfatul megkezdte szakmai tanácsának kiépítését. A Kereskedő Tanács (Sfatul Negustoresc) beindított újjászervezési mozgalma egy újabb lépést tett előre, ugyanis a szakmai szakosztályok kiépítésének megkezdésével. Hétfőtől kezdve 10 napon át minden nap 3-4 szakmával külön-külön tartanak értekezletet a szakosztályok megszervezését illetően és ezen értekezletek lejárta után fogják az egyes szakmabeli kereskedőket alakuló gyűlésekre meghívni. A szakosztályok megalakulása ezek közreműködésével teljes mértékben fog megindulni a kitűzött munkaprogram végrehajtása. Az első szakmai értekezletek hétfőn, folyó hó 4-én d. u. 6 órakor a túfiza és építőanyag, 7 óra az üveg- és porcellánáru és fél 9 órakor a fűszer, csemege és szatós kereskedőkkel lesznek, fél 10 órakor pedig a cukorka szakmák értekezletét tartják. A további szakmai értekezletek idején szintén közölni fogjuk. Az értekezleteket a Sfatul vezetőségi tagjai fogják vezetni.

Japán Indiába utazott indiai háziszőtes kelméket importál Londonból jelentik: Japán Indiába utazott indiai háziszőtes kelméket exportál rendkívül alacsony áron. A tömegesen érkező áruk ára a textilvámok ellenére is alacsonyabb, mint az indiai háziipar készítményeié, amelyeket eddig a világ legolcsóbb textilkelméinek tartottak.

A nő és a férfi kozmetikája

Irta dr. Mezey főorvos 78 lej. Idegesség és ösztönélet. Irta dr. Feldmann Sándor. Második kiadás. 90 lej. A modern házasság, írta professor Stechel 90 lej. Lepagenál Kolozsvár. Küldje bérlegben (franco) vagy kérje utánvételt. Kérjen orvosi jegyzéket.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77

Taxa postală plătite în numerar No. 224.716 92

da Baron L. Pop Telefon: 9-77. Havonta 110, 1. évre 600, egész földre: Havonta félre 6, egész detések díjsza KELET az zsidóság egyet keink utánnny rás megjelölés

A Zsidó

Az Országos Fischer Tivad. kiálványt boos

Zsidó vála

Alig egy esztendő tanujel ségteknek és kell járulnotok polgári jogotó zajló választás totok utján ki kat, de köteles gal és önmagat jobb, hasznosa séget inkább b lességteljesítés nyáján kivétel laja köré csop mellé, amely hogy a közélet a teljesen egy ges helyzetére mondvá azonb és anyagi lehe és a kultura t nek eleven ága

Egy ilyen e iránti tíz éves re való törekvé részben élő zsid jét egybefogja évben a Zsidó

A Zsidó Pár való belépését hatalomért kü egyikük sem tá gyüölköződő mó letnek vezetői. Uniunea Evre politikailag gy rolni az ország

Kéz a kézben az öliberális pá a legmegvetend makkal, rágalm colt az UER a

Mindez nem teket, zsidó vál vazatot adatok ezzel a saját e tek annak ötta lamenti képvisé

Elvitázhatalm parlamenti kép működését a ba méltóság jelen

Mindenkor a lépett sorompó letünk a Zsidó különösen mini ha ezekből a n az elmúlt eszter mi sem valósult az ugynevezett many lelkiismer

Szováta fürdőn a maros-vásárhelyi Farkas kóser vendéglő penzióval együtt megnült! Olcsó árak!!!